

1208

1. písomná zmienka

CHTELNIČAN

štvrt'ročník obce Čhtelnica

ROČNÍK VIII.

JÚL-SEPTEMBER 2018

ČÍSLO 3

pivnice Čhtelnického kaštieľa
o 19:00 hod

predpredaj na OÚ

5.10.2018
vstupné 12 eur

+421901910009

Slovo starostu obce

Vážení spoluobčania, milí čitatelia,

vo svojich rukách držíte už 31. číslo obecných novín Čhtelničan. Presne pred ôsmimi rokmi som sa zaviazal, že po mojom zvolení za starostu obce začne naša obec vydávať obecné noviny, pretože informovanosť občanov o dianí v obci bola v tom čase minimálna. O ich názve *Čhtelničan* ste rozhodli vy sami. S rovnakým názvom fungovala už niekoľko rokov internetová stránka, ktorú vytvoril a spravoval pán Emil Móra. Mapovala život v našej obci a poskytovala občanom priestor na diskusiu. Bohužiaľ, po smrti pána Emila Móra sa nenašiel nik, kto by pokračoval v jeho práci a „jeho Čhtelničan“ sa stal minulosťou.

Naše obecné noviny prinášajú už ôsmy rok pravidelne každý štvrtok do každej domácnosti v Čhtelnici informácie o činnostiach obecného úradu, o pripravovaných investičných akciách, o predkladaných žiadostiach o dotácie a pod. Nájdeme v nich, okrem dôležitých telefónnych čísel aj pozvánky na kultúrne, spoločenské a športové podujatia organizované v našej obci a zaujímavosti z týchto podujatí. Prinášame Vám rozhovory so zaujímavými ľuďmi, ktorých život bol alebo je spätý s Čhtelnicou, duchovné zamyslenia a poobhliadnutia sa za našou históriou. Prostredníctvom pedagógov sa dozvedáme o živote v materskej a základnej škole.

Vítame príspevky všetkých, ktorí sa rozhodnú svojim článkom spestriť stránky našich novín. Čhtelničan je obrazom nášho spoločenského, športového, kultúrneho a duchovného života. Je našou kronikou. Život obce spestruje množstvo kultúrno-spoločenských udalostí ako aj v tomto roku. Na mnohých ste sa zúčastnili, ale niektoré by si zaslúžili viac návštevníkov. Organizátori ich nepripravujú pre seba, ale pre vás všetkých. O podujatiach si budete môcť prečítať v ďalších článkoch našich novín.

pokračovanie na ďalšej strane

Plánovaná bytová výstavba v lokalite Panšula

Projektová dokumentácia k výstavbe bytového domu na Panšuli, kde je plánovaných 31 bytových jednotiek a v suteréne 23 parkovacích miest. Výstavba by sa mala realizovať z prostriedkov Štátneho fondu rozvoja bývania. Začalo sa konanie pre umiestnenie stavby.

Z OBECNEJ MATRIKY

Srdečne blahoželáme...

97 rokov oslávila
Františka Polakovičová

95 rokov oslávila
Anna Holecová

94 rokov oslávila
Mária Hlúchová

93 rokov oslávil
Ján Wolzberger

92 rokov oslávila
Gabriela Lukačovičová

80 rokov oslávili
Lýdia Magnusová
Štefan Čongrády
Emília Bašnáková
Mária Piešťanská
Viera Čongrádová
Anna Stoláriková
Jozef Ševčík
Gabriela Putterová

Vitajte medzi nami!

Ellie Simandelová
Teodor Kollárik
Monika Cepková
Ján Bílik

**Veľa šťastia
na spoločnej ceste
životom...**

Marek Jurina
a Gabriela Boldišová

Bc. Lukáš Blažko
a Mgr. Denisa Csóková

Mgr. Ivan Bílik
a Bc. Veronika Adamčíková

Daniel Blažko
a Ing. Sandra Prvá

S úctou spomíname...

Viera Uhrová 79 r.
Pavol Kvetán 56 r.
Jozef Soják 70 r.
Oľga Miháliková 89 r.
Filomena Lišková 77 r.
Františka Pospíchalová 87 r.

Z pera starostu Vás asi viac zaujíma hospodárska činnosť obce. Aký je život v našej obci v tomto roku z pohľadu investícií do obecného majetku a prác v obci? Môžete zhodnotiť vy všetci.

Väčšie práce, ktoré sme realizovali a iste ste ich všetci zaregistrovali:

- rekonštrukcia verejného osvetlenia vo všetkých častiach obce. Úspora elektrickej energie sa už prejavila, komfort osvetlenia sa náležite zvýšil a zároveň sa výmenou vodičov odstránil aj problém výpadkov osvetlenia počas silného vetra. Táto rekonštrukcia bola financovaná z vlastných zdrojov.

- prepojenie verejného vodovodu medzi Pekelnou a Tehliarskou ulicou- vlastné zdroje

- predĺženie obecnej splaškovej kanalizácie na ulici Zigmundikova- vlastné zdroje

- odstránenie havarijnej situácie na čističke odpadových vôd výmenou prevzdušňovacieho systému a dúchadiel vo výške 63 000 Eur. Riešenie havarijnej situácie bolo pokryté z vlastných zdrojov obce, avšak Environmentálny fond má k dispozícii zdroje na pokrytie mimoriadnych situácií, preto obec požiadala o financovanie havarijnej situácie prostredníctvom Environmentálneho fondu.

- boli ukončené práce na stavbe chodníka smerom na Partizánsku ulicu popri kostole pre zvýšenie bezpečnosti chodcov – vlastné zdroje

- realizácia výmeny povrchu chodníka a oprava povodňového kanála so zábradlím pri Materskej škole - vlastné zdroje

- dokončenie rekonštrukcie domu smútku v hodnote 102 000 Eur z vlastných zdrojov.

Predpokladaný rozpočet rekonštrukcie spracovaný k projektu bol 150 000 Eur. Nám sa podarilo **ušetriť** 48 000 Eur.

- montáž 96 žilového optického kábla na hlavnej trase káblovej televízie, na ulici Družstevná, Dolná a Kúria smerom na cintorín, ktorý tvorí hlavnú kostru pre rekonštrukciu televízneho káblového rozvodu a pre rozšírenie kamerového systému

- uzatvorenie zmluvy s novým prevádzkovateľom

TKR. V apríli 2018 prebiehalo verejné obstarávanie a na výzvu reagovali 3 spoločnosti. Výberová komisia posúdila splnenie podmienok účasti, náležitosti ponuky a požiadaviek na predmet zákazky vyžadovaných verejným obstarávateľom vo výzve na predloženie cenovej ponuky - navrhovaný spôsob modernizácie ústredne a stabilizácie prvkov káblového rozvodu, strojné a technické vybavenie, dostupnosť a odbornosť servisu, referencie občanov na poskytované služby. Momentálne sa pracuje na postupnej výmene poškodeného vedenia a rozvádzačov, inštaluje sa nová ústredňa s možnosťou vzdialenej správy. Plánujeme ponuku programov rozšíriť, prípadne prostredníctvom optického kábla ponúkať aj internetové pripojenie.

- rekonštrukcia dvora materskej školy, sociálnych zariadení a výmena radiátorov v materskej škole - vlastné zdroje

- rekonštrukcia stomatologickej ambulancie - vlastné zdroje

- vykopanie studne na závlahu tenisových kurtov - vlastné zdroje

- začala veľká rekonštrukcia telocviční základnej školy, ktorá pozostáva z rekonštrukcie interiérov, podláh a šatní, z výmeny zatekajúcej strešnej krytiny, z výmeny okien a zateplenia fasád telocviční. Rozpočet rekonštrukcie je v rozsahu 300 000 Eur pokrytý z dotácie a vlastných zdrojov.

- vybudovanie časti cesty, chodníka a prechodov pre chodcov na ulici Kúria - nad Humnami. Od 17.9.2018 začala firma vybrať cez verejné obstarávanie s rekonštrukciou tejto komunikácie. Celkové náklady budú do 150 000 Eur z vlastných zdrojov.

- výstavba dažďovej a splaškovej kanalizácie na ulici Vladimíra Šimončíka sa bude realizovať v tomto roku

- dostali sme dotáciu vo výške 10 700 Eur na výmenu umelého trávniku multifunkčného ihriska, ktorú zrealizujeme ešte v tomto roku

- tak isto sme dostali dotáciu a tento rok doplníme prvky detského ihriska v areáli futbalového štadiónu

Prehľad najväčších investičných projektov realizovaných z vlastných zdrojov 2015-2018	Náklady
Rekonštrukcia domu smútku	102 000,00
Vybudovanie parkovacích miest na ul. Partizánska	12 751,63
Rekonštrukcia verejného osvetlenia v obci	112 012,29
Rekonštrukcia TKR	5 597,02
Výstavba miestnej komunikácie na ul. Kúria – nad Humnami	141 565,58
Rekonštrukcia prevzdušnenia a výmena dúchadiel na ČOV Chtelnica	63 000,00
Výmena okien na zdravotnom stredisku	9 060,00
Dodávka a montáž vzduchotechnického zariadenia v priestoroch kuchyne ZŠ	32 540,57
Rekonštrukcia komínov na hlavnej budove kaštieľa	19 703,62
Rozšírenie kamerového systému	34 436,25
Rekonštrukcia obecného rozhlasu	13 157,64

Rôzne menšie práce ako:

- výrubu stromov a bezpečnostné orezy stromov v celej obci
- výsadba stromov, údržba verejnej zelene, triedenie stavebných odpadov a zeminy
- opravy výtlkov na cestách infražiarími vo vlastníctve mikroregiónu
- úprava kurtov, vybudovanie studne na polievanie a prenájom tenisových kurtov tenisovému klubu ESO Piešťany

Nie menej dôležitou je projektová príprava nových investičných celkov a podkladov pre žiadosti, ktoré sme v tomto roku pripravili a postupne riešime.

Projektová príprava:

- projektová dokumentácia na adaptačné opatrenia urbanizovanej krajiny - a to sú vodozádržné opatrenia na Zigmundíkovej ulici, zachytenie dažďových vôd na námestí pri kostole a automatická závlaha trávnikov. V projekte je zahrnuté čistenie rybníka a jeho využitie na polievanie futbalového ihriska.
  - projekt rekonštrukcie námestia s fontánou, ktorý je ako podklad žiadosti o dotáciu na Slov. agentúru živ. prostredia. Na námestí budú vytvorené parkovacie miesta a bude zrekonštruovaná fontána.
  - máme vydané stavebné povolenie na rozšírenie zberného dvora a výstavbu kompostárne obce a podávame žiadosť na Environmentálny fond pre rok 2019
  - pripravujem projektovú dokumentáciu rozšírenia materskej školy
  - pripravujeme projektovú dokumentáciu cyklochodníka medzi našou obcou a obcou Dolný Lopašov pre zvýšenie bezpečnosti
- Postupne sa prelínajú aj projekty, ktoré sa pripravujú v tomto roku ale realizácia prebehne neskôr.

Úspešné projekty, ktoré budeme realizovať v roku 2019:

Rekonštrukcia odborných učební základnej školy - schválený projekt z Európskej únie do výšky 60 000 Eur.

Rekonštrukcia južného pavilónu kaštieľa z dotácie ministerstva kultúry vo výške 346 774 Eur.

Na záver môjho výpočtu investícií som nechal **splaškovú kanalizáciu**. Neprešiel mesiac počas môjho volebného obdobia, kedy by som túto investíciu neriešil. Niekoľkokrát naša obec podávala žiadosti na Ministerstvo životného prostredia o dotáciu, ale nebola nám žiadosť schválená a neboli nám schválené finančné prostriedky na výstavbu.

V tomto roku zastupiteľstvo obce schválilo čerpanie úveru na výstavbu kanalizácie, aby sme konečne vyriešili tento problém vlastnými silami. Finančná kalkulácia pokrytia nákladov výstavby je vo výške 2 200 000 Eur. V roku 2018 a v roku 2019 počítala obec s dotáciou z Environmentálneho fondu vo výške 400 000 Eur (200 000 Eur v roku 2018 a 200 000 Eur v roku 2019). Ďalšie financovanie by obec pokryla úverom 1 578 000 Eur čo je maximálna výška úveru, ktorú si naša obec môže dovoliť vzhľadom na zákonné obmedzenia.

Tento spôsob bol mne ako starostovi ponúknutý pracovníkmi Ministerstva životného prostredia SR. Takéto financovanie je podmienené schválením dotácií a úveru, avšak obci v prvom kole neschválili žiadosť o dotáciu na 200 000 Eur. Zároveň sme však podali opätovnú žiadosť o dotáciu a čakáme na vyhodnotenie.

Obec tiež musela vynaložiť čiastku 63 000 Eur na riešenie havarijného stavu čističky odpadových vôd a chýbajú nám vlastné zdroje na dofinancovanie. Z toho dôvodu **nebolo možné** riešiť podanie žiadosti o zvýhodnený úver z Environmentálneho fondu. V momente, keď budeme mať doplnené vlastné zdroje a budem mať definitívnu žiadosť, začneme s výstavbou, ktorú zabezpečíme Obecným podnikom služieb Chtelnica spol. s r.o.

Len osoba znalá problematiky vie posúdiť, aké zložité je zabezpečiť finančné zdroje pre výstavbu kanalizácií. Eurofondy nie sú tak ľahko dosiahnuteľné ako sa Vám snaží nahovoriť televízia a reklamy v nej. S takým istým problémom ako máme my sa v našom regióne trápia **viacerí** kolegovia, starostovia. Sú to zástupcovia mesta Vrbové, obcí Krakovany, Drahovce, Veselé, ale aj obec Pata pri Trnave. Sme všetci aglomerácie nad 2 000 obyvateľov a svojim zaradením nemôžeme pýtať peniaze z iných zdrojov. A toto nezmení ani politická príslušnosť starostu či iné závažné skutočnosti. Kto má záujem môže si zoznam obcí

pre ktoré neboli prostriedky pozrieť na adrese http://www.op-kzp.sk/wp-content/uploads/2016/04/Zasobnik_ZoNFP1.pdf

Vážení spoluobčania,

veľmi ma mrzí, keď sa dopyčujem, že niekto hovorí, že sa v našej obci nič nerobí. Hovorí to však iba ten, kto sa vôbec nezaujíma o dianie v obci a nečíta tieto riadky, respektíve nikdy nečítal naše obecné noviny.

Ak si niekto z našich dospelých spoluobčanov myslí, že by vedel robiť veci oveľa lepšie ako sa v obci robia alebo cíti potrebu zmeny a chce spolurozhodovať o veciach obecných (lebo v obci nerozhoduje iba jeden, ale celé obecné zastupiteľstvo a na to netreba zabúdať) mal v týchto dňoch možnosť využiť svoje zákonom dané právo a uchádzať sa o post starostu alebo poslanca obecného zastupiteľstva. Zoznam kandidátov nájdete v ďalšej rubrike našich novín. Rovnako je tu aj možnosť **aktívne** sa zapájať do verejného života obce. Obecný úrad privíta každý zmysluplný návrh či myšlienku.

Kandidátov už poznáme. Je na Vás, vážení spoluobčania, aby ste popremýšľali a hlavne sa v pokoji rozhodli komu z kandidátov dáte svoj hlas a tým aj svoju dôveru.

Vyzývam Vás k tomu, aby sa neopakovala situácia predvolebnej jesene z pred štyroch rokov. Neverte klebetám, klamlivým a neovereným informáciám, senzáciám a hlavne nesplniteľným sľubom. Nebuďte tými, čo šíria klebety a reči urážajúce jednotlivých kandidátov a ich rodiny. Veď ako by to padlo aj Vám samotným, ak by ste na svoju adresu alebo adresu svojich blízkych počúvali klamstvá a výmysly. Iste by Vás to veľmi raniło. Preto Vás znova vyzývam k vzájomnej úcte nielen voči kandidátom, ale aj medzi nami navzájom.

Ak sa nájde niekto, či už niektorý spoluobčan alebo niektorí zo samotných kandidátov, kto si túto výzvu nezoberie k srdcu a bude svojim konaním a rečami vyostrovať situáciu a polarizovať ešte viac našu obec, buď tieto noviny vôbec nečítal alebo nie je hoden toho, aby sa s ním niekto vôbec púšťal do predvolebnej diskusie. Diskutujte, ale neurážajte.

Termín konania komunálnych volieb je stanovený na 10. novembra 2018. Volebné miestnosti budú otvorené v čase od 07:00 – do 22:00 hod. Nezabudnite si so sebou vziať občiansky preukaz. Požiadavku na prenosnú urnu môžete nahlásiť na obecný úrad.

Ing. Peter Radošinský
starosta obce Chtelnica

Vizualizácie toaliet v telocvični, so sprchovacou časťou a šatňou pre žiakov a žiačky ZŠ Chtelnica.

Za posledné 4 roky sa obci podarilo navýšiť rozpočet o sumu 1 918 841,60 Eur. Tieto finančné prostriedky z poskytnutých dotácií obec použila na modernizáciu a revitalizáciu obce Čhtelnica a jej služieb.

Poskytovateľ dotácie v roku 2015 :	ÚČEL použitia dotácie	VÝŠKA prijatej dotácie
Enviromentálny fond	Odstánenie nezákonných skládok v katastri obce	37 416,00
Enviromentálny fond	Revitalizácia parku pri kaštieli, vytvorenie náučno -oddychovej zóny, vybudovanie informačného systému, osadenie mobiliáru	5 000,00
Enviromentálny fond	Výsadba zelene a vytvorenie ooddychovej zóny – Sídliisko Kúria	5 000,00
Ministerstvo kultúry SR – Obnovme si svoj dom 1.1	Záchrana historického objektu chtelnického kaštieľa pred jeho pokračujúcou deštrukciou – hlavná budova	30 000,00
Ministerstvo kultúry SR	Knihy pre všetkých alebo literatúra pre každého	550,00
Ministerstvo pôdohospodárstva SR	Prestavba časti chtelnického kaštieľa	1 017 631,60
Ministerstvo vnútra SR	Prevencia kriminality – kamerový systém	14 000,00
Poskytovateľ dotácie v roku 2016 :	ÚČEL použitia dotácie	VÝŠKA prijatej dotácie
Ministerstvo kultúry SR – Obnovme si svoj dom 1.1	Záchrana historického objektu chtelnického kaštieľa pred jeho pokračujúcou deštrukciou – hlavná budova	20 000,00
Ministerstvo kultúry SR – Obnovme si svoj dom 1.4	Revitalizácia historického parku a obnova hlavnej budovy chtelnického kaštieľa	9 000,00
Ministerstvo vnútra SR	Rozšírenie kamerového monitorovacieho systému v obci	14 000,00
Nadácia Slovenskej sporiteľne	Revitalizácia plochy pre vzdelávanie detí predškolského veku	3 000,00
Poskytovateľ dotácie v roku 2017 :	ÚČEL použitia dotácie	VÝŠKA prijatej dotácie
Ministerstvo školstva SR	Rekonštrukcia telocvične základnej školy s materskou školou v obci Čhtelnica	119 500,00
Ministerstvo školstva SR	Rekonštrukcia strechy telocvične	80 000,00
Ministerstvo kultúry SR – Obnovme si svoj dom 1.1	Záchrana historického objektu chtelnického kaštieľa pred jeho pokračujúcou deštrukciou – hlavná budova	20 000,00
Ministerstvo kultúry SR – Obnovme si svoj dom 1.4	Obnova západného pavilónu chtelnického kaštieľa	20 000,00
Nadácia ZSE	„Tereziánske slávnosti“	500,00
JAVYS	„Tereziánske slávnosti“	1 500,00
Poskytovateľ dotácie v roku 2018:	ÚČEL použitia dotácie	VÝŠKA prijatej dotácie
Enviromentálny fond	Zmena dokončenej stavby telocvične z základnej školy v obci Čhtelnica - zateplenie	60 000,00
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu	Riešenie havarijného stavu okien – výmena okien v pavilóne E Základnej školy s materskou školou v Čhtelnici	79 770,00
Ministerstvo financií SR	Vybudovanie detského ihriska	8 000,00
Ministerstvo kultúry SR – Obnovme si svoj dom 1.1	Záchrana historického objektu kaštieľa s areálom pred jeho pokračujúcou deštrukciou	19 700,00
Ministerstvo kultúry SR – Obnovme si svoj dom 1.6	Komplexná obnova južného pavilónu kaštieľa v Čhtelnici	346 774,00
Nadácia SLSP	Rekonštrukcia západného pavilónu - záverečná etapa	6 000,00
JAVYS	„Tereziánske slávnosti“	1 500,00

Vizualizácia zariadenia pre seniorov v Čhtelnici.

KOMUNÁLNE

VOĽBY

10. novembra 2018

ZOZNAM ZAREGISTROVANÝCH KANDIDÁTOV pre voľby starostu obce ČHTELNICA

Ján Horváth, Ing., 63 r., vedúci sekcie, Smer – sociálna demokracia
Peter Radošínský, Ing., 45 r., starosta obce, Kresťanskodemokratické hnutie

ZOZNAM ZAREGISTROVANÝCH KANDIDÁTOV pre voľby do Obecného zastupiteľstva v Čhtelnici

Marián Bašnák, 46 r., SZČO, OĽANO, SaS
Marta Bašnáková, 50 r., predavačka, KDH
Tomáš Biskorovajný, Mgr., 31 r., obchodný zástupca, OĽANO, SaS
Barbora Bocánová, Mgr., 44 r., učiteľka, KDH
Adrián Brezák, Ing., 53 r., podnikateľ, Smer SD
Peter Brezula, 48 r., technik, SNS
Ján Horváth, Ing., 63 r., vedúci sekcie, Smer SD
Marek Horváth, Ing., 36 r., technolog výroby VBK, Smer SD
Anna Jedličková, 32 r., technik, Smer SD
Róbert Kičina, Ing., 39 r., manažér, KDH
Štefan Kohutovič, Ing., 49 r., technik, Smer SD
Michaela Machajová, Mgr., PhD., 34 r., pedagogička – zástupkyňa vedúceho, Smer SD
Marián Mihálik, 56 r., vodič, Smer SD
Drahomír Mráz, 46 r. konateľ, OĽANO, SaS
Ján Piačka, 47 r., referent, KDH
Jozef Piačka, Ing., 50 r., SZČO, KDH
Martin Prvý, Ing., 47 r., vedúci odboru, Smer SD
Peter Radošínský, Ing., 45 r., starosta obce, KDH
Peter Soják, 52 r., zooteknik, Smer SD
Marcel Suchý, Ing., 36 r., štátny zamestnanec, nezávislý kandidát

Vo volebnom obvode sa volí 9 poslancov.

Naša budúcnosť alebo uhol pohľadu

Život človeka plynie závrtným tempom, ale zdá sa mi, že v poslednej dobe to platí dvojnásobne. Niektorí múdri povedali, že sa asi niečo muselo pokaziť, akoby stroj času naozaj rýchlejšie ukrajoval z toho, čo nám bolo dané v tomto živote. Prečo je to tak? Pokúsím sa na to pozrieť svojím pohľadom.

Denno denne sme tak veľmi zaplavovaní obrovským množstvom informácií, že ich nedokážeme ani všetky vnímať, niečo ešte spracovať. Najlepšie sa samozrejme pamätajú tie negatívne senzácie rôzneho druhu a tu sa v nás podvedome pestuje a umelo vytvára strach, neistota, závisť a nepokoj. Stále sa za niečím naháňame, chceme len tie najlepšie a najmodernejšie veci a myslíme si, že keď si to či ono kúpime, budeme spokojní. Ale opak je pravda. Časom zistíme, že to, čo sme si kúpili len včera, je dnes už zastaralé. Zbytočne si potom kupujeme vlastne nepotrebné veci, ktoré jednoducho po istom čase vyhodíme s konštatovaním, veď si kúpim nové. Tu sa mi núka spomenúť svedectvo jednej našej známej, ktorá má 8 detí. „Čas od času zoberiem svoje deti, od najmenšieho po najväčšie do nákupného centra. Tam sa zastavíme a hovorím im: Tak, deti moje a toto všetko k životu nepotrebuje.“ Určite tým nechce ani ona a ani ja povedať, že sa nemáme obliekať alebo, že nemáme jesť. Práve naopak, máme sa zastaviť v tejto konzumnej a obalovej

dobe a stále viac si uvedomovať pravé hodnoty a pravý zmysel nášho života ako sú napr. úcta k starším, nezištná pomoc bližnému, odpustenie, pravá láska atď. Často sa mi zdá, ako keby sme si brali či už z našej minulosti alebo aj prítomnosti len to, čo nám vyhovuje a nie to, čo nám a našim deťom môže pomôcť do budúcnosti. Naše deti nepotrebujú len naše peniaze (samozrejme aj tie sú potrebné), ale hlavne potrebujú našu lásku a to, aby sme do nich vštepili tie pravé hodnoty, o ktorých som písal vyššie a za ktoré nám budú neskôr veľmi povďačné. Konečne by sme si mali otvoriť oči a zamyslieť sa sami nad sebou, začať rozmyšľať nad tým, čo tu po nás zostane budúcim generáciám. Alebo je tento svet len o nás? Určite nie. Nedá sa donekonečna obviňovať iných a naivne si myslieť, že oni sa zmenia. Nie nezmenia. Chceme či nie, zmena myslenia musí prísť od každého jedného z nás, či sa nám to páči alebo nie. Nemôžeme si naivne nahovárať, že za komunistov bolo všetko zlé, alebo dobré. Nie je pravda ani jedno ani druhé. Takisto nie je v poriadku vraviť, že z kapitalizmu je všetko dobré, alebo kapitalizmus nám sem priniesol len zlé veci. Myslím, že nám bol daný rozum, aby sme uvažovali, rozmyšľali, mali svoj názor, nenechali sa, ako sa hovorí, opíť rožkom. Ak sa to náhodou stalo, nič sa nedeje, každý sa predsa môže zmýliť. Je veľmi jednoduché

takého človeka odsúdiť, no je oveľa ťažšie podať mu pomocnú ruku a (poviem to obrazne) previesť ho cez riekku. Dovolím si povedať, že v živote možno každý z nás niekedy potreboval previesť cez riekku a dobre mu to padlo, keď sa mal o koho oprieť. Mali by sme byť schopní rozpoznať, čo je pre nás dobré a osožné, budme pravdiví a otvorení.

Blížia sa komunálne voľby a ja by som sa chcel poďakovať všetkým, s ktorými som spolupracoval, či v zastupiteľstve alebo s pracovníkmi Obecného úradu, OPS alebo v komisiách, za ich prácu a prínos pre obec. Môžem len konštatovať, že rozhodnutia, ktoré vyšli z obecného zastupiteľstva, boli vždy uvážlivo prehodnocované a poslanci sa správali v rozhodnutiach veľmi zodpovedne. Čo sa týka samotných prác za 4 roky myslím, že tomu sa venuje p. starosta v inom článku. Týmto chcem samozrejme poďakovať pánovi starostovi Ing. Petrovi Radošinskému za jeho rozhľadnosť a uvážlivosť v jeho rozhodnutiach vo veciach verejných.

V neposlednom rade by som rád vyzval všetkých Vás, milí spoluobčania, aby ste sa k blížiacim voľbám postavili zodpovedne a v čo najväčšom počte prišli k volebným urnám a tak prejavili svoju vôľu.

Ján Piačka, podstarosta obce Chtelnica
a člen obecného zastupiteľstva

Predvolebná úvaha

Na jeseň tohto roka nás čakajú komunálne voľby. Budú to demokratické voľby, v ktorých si občania môžu zvoliť starostu a svojich zástupcov do obecného zastupiteľstva. No a práve tu vzniká problém. Každý by tam chcel mať toho svojho, či už poslanca alebo i starostu. Bohužiaľ, obecné zastupiteľstvo má však obmedzený počet členov a starostom sa môže stať len jeden z kandidátov. A preto rozhoduje väčšina. To je podstata demokracie.

Občas sa mi ale zdá, že sme pre demokraciu nedozreli. Predvolebný boj sa podľa vzoru veľkých parlamentných a prezidentských volieb v našom či v iných štátoch stal neférovým, v ktorom prevláda ohováranie, zavádzanie, nepravdivé informácie, sľubovanie nereálnych skutkov a tiež podplácanie určitých skupín obyvateľstva, napríklad v krčme. Po voľbách boj pokračuje. Nevyhral ten náš, preto ten čo vyhral, je automaticky zlý.

Aj u nás v Chtelnici sme si zažili svoje. Posledné komunálne voľby zasiali medzi

obyvateľov nevraživosť, rozhnevali sa medzi sebou susedia, dlhoroční kamaráti, ba aj rodiny. Pýtam sa prečo? Veď už po historických skúsenostiach našich predkov, či už z čias Svätopluka alebo neskoršieho obdobia, sme sa mohli presvedčiť, že nejednotnosť sa nevypláca a neprináša úžitok. Kladiem si otázku. Naozaj je to len preto, že chceme pre obec len to dobré? Naozaj chceme úprimne, aby sa nám tu všetkým dobre žilo, aby Chtelnica prosperovala, aby patrila k dedinám, kam radi chodia ľudia zďaleka i zblízka, pretože sem majú za čím prísť? Tak potom musíme vidieť i to, kto si doteraz vyhrnul rukávy a pustil sa do práce, a kto sa len prizeral a všetko kritizoval - čo sa neurobilo, malo sa urobiť a urobilo sa zle, pričom neprispel ani najmenej.

Občas ma veľmi mrzí, že mnohí ľudia nevidia alebo nechcú vidieť to, čo vidia ľudia, ktorí k nám prichádzajú z iných dedín a miest. Často počujem od návštevníkov chtelnického kaštieľa, aká je Chtelnica bohatá, keď vlastní takýto kaštieľ. Nadchýňajú sa

zrekonštruovanými priestormi kaštieľa, ktoré prezentujú obec a život jej obyvateľov, ale poskytujú tiež obrovské možnosti ich využitia na rôzne spoločenské alebo kultúrne podujatia. Čoraz viac prichádzajú na tieto spomenuté akcie ľudia z blízkeho či zo vzdialenejšieho okolia a čudujú sa, že Chtelníčanovia neprídu. Zdá sa vám, že spájam dve veci do jednej? Možno, ale podľa mňa úzko súvisia. Nechcem vám vnucovať svoj názor. Každý má svoj a možnosť rozhodnúť sa podľa seba. Len chcem, aby ste sa zamysleli a nedali sa ohúriť ničím, čo je nereálne. Nikto nevie robiť zázraky a ani spolaťhnúť sa na politické zázemie nemusí byť zárukou.

Na jeseň si vo voľbách rozhodneme, aká bude Chtelnica a život v nej. Starý ľudový výrok hovorí: „Ešte sa nenarodil ten, čo by vyhovel všet.“ Pamätajúc aj na túto ľudovú múdrosť skúsme byť objektívni, spravodliví a myslieť aj na druhého, nielen na seba.

Mgr. Ružena Lukačovičová

Doplnenie dopadovej plochy a nových hracích komponentov do ihriska v Materskej škole v Chtelnici.

TEREZIÁNSKE SLÁVNOSTI

• Slávnostná ceremónia korunovácie kráľovnej.

K keď Ján Nepomuk Erdődy zdedil všetky rodové majetky a medzi nimi bolo aj Dobrovodské panstvo s kaštieľom v Chtelnici, rozhodol sa na mieste zastaraného renesančného kaštieľa vybudovať letné barokové sídlo. Prestavbu úspešne ukončil pod vedením inžiniera Brauna v roku 1769. Chtelnický kaštieľ získal po prestavbe úplne nový vzhľad a zmenil sa aj jeho interiér, ktorý bol štýlovo upravený a prepychovo zariadený, aby vyhovoval nárokom vysokopostavených šľachticov. Upravená bola aj okolitá záhrada a vo východnom pavilóne vysvätená kaplnka. Nič nestálo v ceste tomu, aby Ján Nepomuk mohol v roku 1775 slávnostne privítať na svojom panstve Máriu Teréziu. V chtelnickom kaštieli bola pre ňu vystrojená slávnostná večera, bál, poľovačka a večer ohňostroj.

Práve na vyššie spomínanú tradíciu nadviazali 4. augusta už svojim druhým ročníkom Tereziánske slávnosti v Chtelnici. Zatiaľ čo minulý rok si mohli návštevníci v slávnostnom sprievode pozrieť historické obrazy zo života jednotlivých vlastníkov panstva, tak tento rok pripravilo občianske združenie Zámok Hlohovec spoločne s obcou Chtelnica a ďalšími partnermi rekonštrukciu slávnostnej korunovácie Márie Terézie za uhorského kráľa.

Korunovácia sa spočiatku oddialila, pretože Mária Terézia bola v tom čase v požehnanom stave a lekári jej neodporúčali vystaviť sa nezvyčajnému vzrušeniu pri korunovačnej slávnosti. Keď sa však na jar roku 1741 v zámku Schönbrunn pri Viedni narodil následník trónu, korunný princ Jozef, nič nestálo v ceste korunovačnému obradu, ktorý sa uskutočnil 25. júna v roku 1741 v Dóme sv. Martina v Bratislave.

Slávnosť sa uskutočnila so zvyčajnou pompou, bola však oveľa nápadnejšia ako ostatné. Po troch storočiach vlády mužov malo Uhorsko kráľovnú. V 18. storočí to bola pre uhorských poddaných predsa len významná zmena. O šiestej hodine ráno sa v Dóme sv.

Martina, kde už boli pripravené drevené pódia s trónmi a sedadlá pre vznešenú spoločnosť, najmä pre vysoko postavené dámy a zahraničných hostí, zišli magnáti na modlitbu. Okolo siedmej hodiny sa v paláci palatína sformovala skupina pánov, aby sa odobrali na hrad a priviedli kráľovnú do chrámu. Kráľovná sa pohla na koči z hradu o ôsmej. Sprievod šiel od Karlovej hradnej brány smerom k Pálffyho záhradám a ďalej

k Michalskej bráne. Tam sprievod odbočil k Dunaju a do mesta vošiel Vydrickou bránou. Tu už čakalo zhromaždené, slávnostne oblečené meštianstvo a pozdravilo panovníčku volaním „Vivat Maria Teresia“. Pri bránach cintorína a pri vchodoch do chrámu stáli čestné strážne uhorských šľachticov.

Kráľovná vošla do chrámu južným vchodom za hlaholu pískal a bubnov.

Sprevádzali ju arcibiskupi z Kaloče a Bosny a ďalší vysoký klérus. V sakristii sa zoradil sprievod, ktorý mal kráľovnú odprevadiť k oltáru. Najprv šli zástavníci. Miestny vikár niesol kríž, za ním hlavný kráľovský pohárnik gróf Ľudovít z rodiny Baňaniovcov niesol meč považovaný za meč sv. Štefana. Za ním kráľovský taverník gróf Leopold z Nádasdu s ostenzóriom a kráľovský kuriálny sudca gróf Jozef Esterházy. Korunu niesol palatín gróf Ján Pálffy a za ním pred kráľovnou hlavný kráľovský stajník František Esterházy niesol obnažený meč. Kráľovnú usadili na trón, ktorý stál v strede kňaziska na vyvýšenom pódii pred novým nádherným oltárom. Zástavníci piatich krajín a hlavný kráľovský stajník sa postavili naľavo, vpravo stál palatín krajiny s ďalšími piatimi zástavníkmi. Cez omšu zaodeli Máriu Teréziu plášťom sv. Štefana a opásali ju jeho mečom. Potom ju ostrihomský arcibiskup Imrich Esterházy korunoval za uhorskú kráľovnú. Do pravej ruky jej dal žezlo, do ľavej krajinské jablko a spolu s palatínom Pálffym jej položil na hlavu korunu. V chráme prítomní trikrát zvolali: „Vivat Domina et Rex Noster“, pretože ju korunovali ako „kráľu“ a nie ako „kráľovnú“. Potom si kráľovná s korunovačnými insigniami sadla na iný trón vpravo od oltára.

Rekonštrukcie vychádzajúcej z týchto dobových záznamov sa zúčastnilo približne 60 hercov vystupujúcich či už priamo ako hlavní aktéri alebo ako účastníci sprievodu. Po korunováci herci predvedli aj ukážku pasovania 44 šľachticov za rytierov Zlatej ostrohy, ktorým udelila titul pri príležitosti svojej korunovácie. Korunovačnú veselicu svojim predstavením obohatila skupina historického šermu Ricasso, skupina dobových tancov Saltarello a rozprávkou potešili herci bábkového divadla Animare Silva. Slávnosť ukončil sprievod, ktorého hlavnou ozdobou bola nová kráľovná Mária Terézia vezúca sa na koči.

Okrem hlavného programu, viažúceho sa k historickým udalostiam si návštevníci mohli vychutnať aj bohatý hudobný program, ktorého hlavnou hviezdou bola skupina Bystrík banda. Hudba však hrala do neskorých večerných hodín, kde sa striedali rôzne žánre. Takmer tisícka zúčastnených návštevníkov si mala možnosť prejsť trhové mestečko s tradičnými remeselníckymi výrobkami a najmä deti si prišli na svoje pri skúšaní rôznych atrakcií spojenými so životom v minulosti (cesta rytiera, sokoliari, lukostreľba a iné).

Vydarený slnečný deň sa plynulo prehupol do noci a ľudia si vychutnávali atmosféru príjemne strávených okamihov.

Radi by sme sa na záver poďakovali všetkým, ktorí prispeli a pomohli pri realizácii podujatia, sponzorom a mediálnym partnerom.

Text a foto: O. z. Zámok Hlohovec

• Vystúpenie Bystríka s kapelou si všetci užili.

• Príhovor župana TTSK.

Podujatie podporili

Petra Bašnáková uspela so svojimi fotografiami v Írsku

Federácia európskych profesionálnych fotografov ocenila 20-ročnú študentku ako prvú Slovenku. Jej pohľady na svet cez objektív sú neprehliadnuteľné. Za sebou už má úspešnú účasť vo viacerých výstavách, domácich aj zahraničných.

Reč je o Chtelničanke Petre Bašnákovej, ktorá svoje stredoškolské (Bratislava) a teraz vysokoškolské štúdium (Zlín) nasmerovala práve k umeleckej fotografii.

Petrin ostatný zásah vyrazil dych mnohým domácim znalcom. Cieľavedomá dievčina zo strediskovej dediny na úpätí Malých Karpát sa totiž vrátila z Ostrovov s veľkou medzinárodnou poctou. Pre portál trnavskyhlas.sk prezradila: „Doteraz výnimočná udalosť môjho života sa odohrala v prímorskom meste Bray na východnom pobreží Írska. Pozvánka mi prišla na odovzdávanie cien FETA 2018 (kategória mladých fotografov), ktorú organizovala Federácia európskych profesionálnych fotografov. Zo všetkých zaslaných prác vybrali z celej Európy päť študentov do 25 rokov, medzi ktorými som bola nominovaná ako prvá Slovenka. Dostali sme certifikát o absolvovaní výberového konania profesionálnymi fotografmi a nasledovného postupu až na slávnostnú ceremóniu v Bray. Môj výstavný súbor Vedec s dušou básnika poukazoval na šťastie, ale i smútok známeho chtelnického rodáka, poeta a lekára, profesora Karola Kapellera. Fotografie poslúžili aj ako ilustrácia do jeho básnickej zbierky.“

Snímky vypovedajú o výnimočnom talente P. Bašnákovej, umeleckej kronikárke času. Jej najnovšie ocenenie v Írsku je toho presvedčivým svedectvom.

Text: Jaroslav Lieskovský

Foto: Matej Slabý

- Ocenená P. Bašnáková na vernisáži v Malokarpatskej galérii spolu s jej dedkom M. Bašnákom st., R. Lukačovičovou a p. profesorom Kapellerom.

Život v Malokarpatskej galérii

V Malokarpatskej galérii kaštieľa v Chtelnici sa otvárala tradičná výstava Dláto Jozefa Ostrovského. Táto výstava niesla odkaz významného chtelnického rodáka Jozefa Ostrovského, ktorý sa narodil v Chtelnici v roku 1905. Vzdelával sa v centre moderného európskeho umenia vo Francúzsku a pôsobil ako dvorný sochár vtedajších panovníkov v Etiópii a Bulharsku. Po vypuknutí 2. sv. vojny sa vrátil na Slovensko a žil v Štúrove. Súčasní starší Štúrovčania, ktorí ho často v dielni navštevovali, si ho pamätajú ako skromného, priateľského, ale aj usilovného človeka. Práve v štúrovej dielni, vznikali pod jeho dlátom čarovné drevorezby s vinohradníckym motívom, ale aj figurálne práce. Jeho diela sú roztrúsené v múzeách a súkromných zbierkach po celom Slovensku, dokonca po celej Európe. Svoje vlastenecké čítanie pretavil do sochárskych prác štúrovcov a vytvoril množstvo prác s vinohradníckymi motívmi, sochu Pribinu, Bernoláka a Hollého.

Medzi vystavovateľov v našej galérii patrili Ján Ferienc, Ján Boledovič, Ján Lukačovič, Peter Švorc, Anton Vizner, Martina Hrachová, Ferdinand Bolebruch, Juraj Ďuriš, Ernest Slabý, Štefan Slabý, Jozef Michalička, Tomáš

• Nádherná drevorezba.

Hlúch, Radovan Mihálik a Roman Boledovič. Ako hudobný hosť vystúpili ženy z FS Podhoranka.

Tradične na hody, sme otvorili výstavu členov Klubu regionálneho umenia a histórie v Chtelnici. KRUH vznikol v roku 2012 a jeho snahou je zachovávať a podporovať umenie a históriu v obci Chtelnica a jej okolí. Od slávnostného otvorenia nielen galérie, ale aj kaštieľa ubehli v júli už dva roky. Za tento krátky čas sa v týchto priestoroch podarilo zorganizovať už viac ako 16 výstav. V súčasnosti má KRUH 16 aktívnych členov v rôznych vekových kategóriách. Prezentácia tvorby členov je rozmanitá a rovnako aj ich výtvarné techniky. Niektorí členovia sa venujú

viacerým výtvarným druhom.

Medzi vystavenými dielami ste mohli nájsť fotografie Petry Bašnákovej, Mariána Bašnáka, Petra Lukačoviča, Vlada Lužinského, či Richarda Krivdu. Drevorezba sa venujú Ján Lukačovič a Peter Švorc; Peter Babka, Marta Machovičová, Jozef Vrbovský, Matej Slabý, Rudolf Pavelský a Dušan Švorc nám prezentujú svoje maľby; Eva Marikovičová pracuje s keramikou a Emil Piešťanský sa venuje karikatúram. Mnohí z vystavovateľov sú držiteľmi viacerých ocenení zo slovenských ale aj medzinárodných súťaží. Vernisáž nám spríjemnila Eliška Magálová nádherným hraním na violončele.

-red-

Foto: Matej Slabý

• Ženy z FS Podhoranka.

KLUB REGIONÁLNEHO UMENIA A HISTÓRIE V CHTELNICI OTVÁRA

**VÝTVARNÝ ATELIER
PRE DOSPELÝCH**

V CHTELNICKOM KAŠTIELI

KAŽDÚ STREDU od 16:00
PRE ZAČIATOČNÍKOV
AJ POKROČILÝCH
ZAČÍNAME 12.9.2018

KRESBA
MALBA
GRAFKA

HLÁSIŤ SA MÔŽETE TELEFONICKY NA ČÍSLE 0907 435 980

CESTA NA EVEREST BASE CAMP

Brat Radko oslavoval vo februári 30tku. Rozmýšľala som, ako mu spestriť život. Darček – výlet do Nepálu som mu vopred oznámila. Aby bola naša misia úspešná, zavolali sme si do partie nášho „partáka“ Adama Ferančíka. Keby mali ísť obaja do Nepálu so sprievodcom, tak to vyjde dvakrát toľko, čo by ich to stálo so mnou. V Nepále som chvíľu žila, pracovala ako dobrovoľníčka a je to miesto, kde sa rada vraciam. Ísť na Everest base camp (*ďalej len EBC), 5 364 m. n. m., teda základný tábor pod Everestom, je celkom fuška. Ani tí najlepší atléti sa neodvážia odhadnúť, či im to vyjde, pretože výšková choroba si nevyberá.

Pred 3 rokmi som bola na Annapurna base camp (4 130 m), kde zaúradovala výšková choroba. Je to veľmi nepríjemný stav. Tlačí vás v hlave, máte závrate, zvraciate a máte problém koncentrovať sa. Tento stav nikomu neprajem a som rada, že to nedopadlo horšie – opuch mozgu a v najhoršom prípade aj smrť. Adama a Radka som o tomto upovedomila. Vedeli aké riziká sa s výpravou na EBC spájajú.

Adam a Radko dostali odo mňa inštrukcie: kúpiť si dobré topánky, rozchodiť ich a najbližších 7 týždňov, ktoré sme mali pred odletom do Nepálu chodiť na túry. Som rada, že dali na moje slová, nechvastali sa, keď som im kázala modliť sa a ísť do Nepálu s pokorou. Nešli sme si nič dokazovať. Taktiež dostali striktný zákaz hovoriť, kam presne ideme, pretože som im povedala, že tam nemusíme vôbec prísť. Pochopili. Rodičia sa síce pypytovali, kam ideme, no chlapci dodržali stratégiu mlčanlivosti. Jediné informácie, ktoré rodičia mali bolo, že sa mali modliť a priať nám všetko dobré, za čo im srdečne ďakujeme. Verím, že to tiež urobilo našu cestu úspešnou.

Na cestu sme dostali slivovicu a križik na čelo. Bola som vďačná, že nám rodičia nebránili, verili mi a podporovali nás v našej výprave. Mala som stres vziať si na zodpovednosť dva životy, ale keďže sme sa podporovali a verili si všetci traja navzájom, nemala som strach ich vziať do Nepálu.

Trasu som mala naštudovanú a vysvetlenú aj mojím dlhoročným kamarátom Charliem, ktorý precestoval celý svet. Mala som podrobné detaily s čím počítať, čo si vziať. Keď sme pristáli zdraví na letisku v Lukle, odkiaľ sa vyráža na Everest base camp, vedeli sme, že sme spravili dobre. Veľkú radosť sme mali aj keď sme išli urobiť puju (číta sa pudža - očista). Takú, ktorú robia v Nepále bežne sherpovia, aby si získali požehnanie „nebies“. My sme sa vybrali do miestnej školy pre siroty, ktorým sme odovzdali dary od nás a od sponzora. Deti boli na spanie, alebo lepšie povedané, ako vraví Adamov otec „chutné ako mačence“. Bola to nielen „puja“, ale poďakovanie sa životu za to, čo nám umožnil. Treba byť

• Návšteva a odovzdanie darov pre Sirotinec v Lukle.

vďační, vždy za všetko. Pokiaľ nie je v krajine vojna a máme pitnú vodu, máme sa veľmi dobre, aj keď si to neuvedomujeme.

Vidieť Himaláje z lietadla bol neopakovateľný zážitok. Počas treku sme sa dva dni aklimatizovali najprv v Namche bazar (3 440 m. n. m.) a neskôr dva dni v Dinboche (4 410 m. n. m.). Ďalšie dva dni sme šli pomaly hore do výšky 5 tisíc m. n. m. Musím sa priznať, že štvrtý večer cesty som málo spala. Nemohla som sa nadýchnuť a ani len poriadne dýchať. Po 2 hodinách takéhoto šialeného stavu som rozmýšľala, že pôjdem nižšie a chalanov nechám s nejakou družinou. Bolo to veľmi ťažké. Mohol sa mi zhoršiť stav a pľúcny, či mozgový edém nemusím chytiť len na výstupe na Everest, ale aj v 3 500 m. n. m. Aspoň tak mi bolo povedané lekármi. Nestrašili, hovorili fakty. Nevedela som ako sa dožijem rána, tak som sa začala modliť ruženec. Po 2 hodinách som potom zaspala. Ráno som stretla 2 českých atlétov, ktorí mi motivačne ukázali fotky z Kala Patthar odkiaľ je vidieť Everest tvárou v tvár, s tým, že toto stojí za to prekonať sa a vidieť, že aj oni sa v noci dusili, nespali, no zvládli to. Tieto ich slová som si stále opakovala. Nebolo ľahké prijať stav, že sa dusíte, nemôžete sa nadýchnuť a neviete, čo prinesie zajtrajšok. Veľmi som si želala vidieť Everest a to isté som priala aj Adamovi a Radkovi. Prekonávala som sa celú dobu. Radkovi tiež nebolo najlepšie, keď sme prišli do výšky 5 000 m. n. m.

Deviaty deň nášho výstupu sme s Radkom vyšli v -23 °C a silnom nárazovom vetre a fujavici po 2,5 hodinách na Kala Patthar a akoby zázrakom sa nám Everest odhalil v plnej kráse a oblaky sa rozostúpili. Spravila som pár záberov, ktoré ma vyšli draho – mala som omrzliny na končekoch prstov a necítila som si pravú ruku. No vidíte sami, že to stálo za to.

Po Nepále sme mali super relax u nášho bratranca Vladího Bašnáka v Dubaji. Ukázal nám, ako on sám vrazil „umelý svet“. Tri dni nám tam stačili. Najviac sme boli vďační za Vladího prítomnosť a super náladu, ktorou prekypuje. Taktiež sme ocenili teplo a aj to, že v noci nezaspávame pri -15 °C a ráno sa nebudíme s tým, že máme omrznutý nos, či zamrznutú vodu na pitie.

Keď sme prišli na Slovensko, vítali nás chlebom a soľou. Pri zatajenom dychu sprevádzanom povzdychmi našich rodičov sme vyrozprávali celé naše dobrodružstvo od samotného začiatku po jeho úspešný koniec. Rodičia neskrývali pocity radosti a prekvapenia, ak nie šoku čo sme spolu dosiahli. „Dokončili“ sme ich pustením videa chalanov pri paraglide z hory Sarankot 1 600 m. n. m. Investovať do zážitkov je najlepšie, čo môže človek urobiť.

Nepál je skvelá destinácia. Sú tam veľmi srdeční ľudia. Najlepšie na Nepále je to, že ľudia sa tam prirodzene usmievajú, aj keď neprekypujú materiálnom. Možno ten ich mentálny stav, ktorý sa približuje k asketickému, z nich robí takých skvelých ľudí.

Na záver by som chcela citovať slová Sira Edmunda Hillaryho, ktorý spolu s Tenzingom Sherpom ako prví vystúpili na Everest: „Nie je to hora, ktorú zdolávame, ale sami seba“.

Text a foto: Lenka Bašnáková

• Fotka z vrchu Kala Patthar (5 643 m), odkiaľ je vidieť na Everest.

Na škôlku a školu musia byť pripravení hlavne rodičia

Vybrané časti rozhovoru Zuzany Hanusovej so psychologičkou Annou Satinovou o tom, ako pripraviť dieťa na veľkú zmenu. (Uverejnené 13.08. 2018 na portáli www.postoj.sk)

Ako dieťa motivovať, aby sa na školu tešilo a vytvoril' mu čo najpozitívnejší obraz o škole a vzdelaní, keď už bolo poučené staršími súrodencami, bratrancami, kamarátmi, že škola nie je ktoviečo?

My ako rodičia im môžeme vytvárať pozitívny obraz o škole svojím prístupom, prerozpráváním veselých zážitkov, ktoré sme sami zažili. Mnoho detí sa teší najmä na kamarátov, čo je jeden z veľkých motivačných faktorov. Treba upísať pozornosť aj na to, že škola môže pomôcť rozvíjať jeho záľuby a v neposlednom rade sýtiť ich zvedavosť a túžbu po nových veciach.

Odporúčate dieťaťu rozprávať o tom, ako bude v škôlke či škole prebiehať deň? Prípadne nový režim simulovať aj doma?

Treba si uvedomiť, že vstup dieťaťa do materskej školy či prechod do základnej školy býva často sprevádzaný pocitom úzkosti, čo je úplne prirodzená vec. Preto dieťa treba pripraviť na to, čo ho čaká. Škôlkarovi vysvetlíme, že sa tam bude hrať, papať, spať, budú tam aj iné detičky, pani učiteľka. Budúcemu školákovi, že bude mať zvonenie a pani učiteľka im bude hovoriť, čo majú robiť. Hra môže deťom školu či škôlku prirodzeným spôsobom priblížiť, takže pokojne by som ju zaradila do prípravy.

Deťom, ktoré nastupujú do škôlky, sa život zmení dosť dramaticky. Ako deti na túto zmenu pripraviť?

V prvom rade by som výrazne vystríhala rodičov pred tým, aby ani zo školy, ani zo škôlky nerobili deťom strašiaka. Vety typu: „V škôlke už nebudeš môcť vymýšľať“ alebo: „Veď počkaj, v škole ťa naučia,“ vstúpajú dieťaťu negatívny postoj k školským zariadeniam ešte skôr, ako by mali s nimi osobnú skúsenosť, a preto často spôsobujú adaptačné ťažkosti. Ide napríklad o odmietanie nástupu do školy či škôlky spojené s plačom či hnevom. Môže to však dospieť až k prejavu psychického

napätia na telesnej úrovni ako napríklad bolesť bruška či hlavy.

Pomôže dieťaťu, keď mu budeme pred nástupom zdôvodňovať, prečo ide do škôlky?

Áno. Deti v tomto veku samé kladú veľa otázok, poznáme to známe obdobie: „A prečo...?“ Na takúto veľkú zmenu v živote by sme tiež mali mať pripravenú odpoveď, ktorá ich pozitívne motivuje. Napríklad že ich pani učiteľka naučí veľa nových a zaujímavých vecí, ktoré potom oni môžu učiť rodičov alebo súrodencov, že sa budú môcť hrať s novými hračkami a kamarátmi, ale samozrejme aj praktické dôvody ako to, že maminka ide do práce.

Ako zvládať ranné, často plačlivé lúčenie?

Plač je prirodzená reakcia dieťaťa na odlúčenie, netreba sa k tomu v žiadnom prípade stavať ako k zlyhaniu rodičovskej kompetencie či slabosti dieťaťa. Vo všeobecnosti je kľúčové zbytočne proces lúčenia nepredlžovať, zdĺhavo nekomentovať. Ideálne je dohodnúť si s dieťaťom krátky rituál, napríklad prezlečenie, odovzdanie si drobnej hračky, krátke objatie, odovzdanie dieťaťa učiteľke a odchod, aj napriek možnému pretrvávajúcemu plaču. Tento proces by mal byť rovnaký od prvého dňa nástupu do škôlky.

Ako odporúčate pristupovať k malému žiačikovi a povzbudiť ho, keď začne písať prvé čiary a nie je to ten motivovaný "jednotkár", ale nechce sa mu, leží na zošite?

Pri tejto téme mi nedá nespomenúť význam odborného a kvalitného posúdenia pripravenosti dieťaťa na školu. Akýkoľvek dobrý úmysel rodiča motivovať dieťa sa bude mňať účinku, pokiaľ bolo vaše dieťa nezrelé na nástup do školy. Tieto prejavy, ktoré opisujete, bývajú často dôsledkom predčasného zaškolenia. Určite sa už aj v začiatkoch môžu objaviť ťažkosti ako napríklad poruchy učenia. Tie spôsobujú, že deti vynakladajú výrazne zvýšené úsilie pri nadobúdaní základných ortografických zručností, čo je pre nich vyčerpávajúce. Príčina však môže tkvieť aj v ťažkosti v koncentrácii pozornosti, ale podobne sa môžu prejavovať aj deti nadané, ktoré sa pri bežnom školskom tempe a častom opakovaní učiva v škole nudia.

Prevenca nesprávneho držania tela u detí predškolského veku

V súčasnej dobe pribúda množstvo detí s nesprávnym držaním tela. Držanie tela sa stalo negatívnym syndrómom, resp. civilizačným ochorením dnešnej doby. Vyskytuje sa už u detí predškolského veku. Správne držanie tela je sprírodným javom telesného a duševného zdravia. Je to návyk, ktorý sa utvára v priebehu života, podlieha zmenám vonkajšieho a vnútorného prostredia.

Za jednu z vážnych príčin chybného držania tela u detí predškolského veku sa považuje hypo aktivita a s tým súvisiaci nedostatok vhodných pohybových stimulov. Dnešné deti sú silne ovplyvnené médiami a počítačmi, prevláda u nich skôr statická činnosť prejavujúca sa predovšetkým častým sedením. Preto je dôležité, aby sa deti už od predškolského veku aktívne pohybovali tak dlho, ako je to možné.

Na správne držanie tela jestvujú základné kritériá. Pre každého človeka sú charakteristické väčšie či menšie odchýlky. Medzi základné poruchy držania tela patrí: kyfóza, hypokyfóza, lordóza, hypelordóza, skolióza.

Kyfóza, hypokyfóza - zakrivenie chrbtice v oblasti hrudníka - kyfotické držanie tela. Navonok sa to prejavuje ako guľatý chrbát. Dôvody vzniku guľatého chrbta: dlhé sedenie a nedostatok vhodných posilňovacích cvičení a strečingu.

Lordóza a hyperlordóza - patrí do skupiny predozadných odchýlok chrbtice. Tieto vychýlenia sú prirodzené a pre telo dôležité, pretože spĺňajú funkciu tlmenia otrasov. Ak však uhol zakrivenia priveľmi vzrastie, môže to spôsobovať bolestivé problémy.

Skolióza - Za normálnych okolností je chrbtica vo vertikálnom smere takmer zvislá priamka. Ak však zvislá priamka začína mať skôr tvar C,

alebo dokonca S, tak sme objavili skoliózu. Môžu ju spôsobiť vrodené deformácie chrbtice, genetické poruchy, nervovo-svalové ochorenia, atrofia svalov, alebo rázštep chrbtice.

Patologické zmeny v držaní tela získava dieťa počas rastu a vývoja v dôsledku chorobných alebo vonkajších nepriaznivých vplyvov. Časté infekcie horných dýchacích ciest, zväčšené mandle, alergie sťažujúce dýchanie, ale aj príliš rýchly rast sú varovným signálom predsúvania hlavy a následne hrbenia sa. Preto sme sa v našej materskej škole pri práci s deťmi zamerali na zlepšenie správneho držania tela aktivitami a cvikmi v jednotlivých organizačných formách denného režimu. Preventívnou metódou a vhodnou liečbou je precvičovanie správnych cvikov, správny sed a vylúčenie zlozvykov. Vhodné je dieťa zapojiť do takých pohybových činností, kde svaly pracujú mimovoľne. Cvičenie na fit lopte je jednou z vynikajúcich cvičebných možností na správne držanie tela. Pri sedavej práci je veľmi užitočné prerušovať a striedať bežný, únavný sed osviežením svalstva trupu práve opakovaným niekoľko minútovými sedmi na fit lopte.

Vhodnými prostriedkami, ktorými možno odpútať od hypo aktivity sú napr. spev, hudba a motivované hry, ktoré pôsobia na uvoľnenie svalového i psychického napätia. V rámci edukačných aktivít by bolo účelné zavádzať do telovýchovných činností prvky telesnej výchovy, zostaviť rôzne sady cvikov pre deti hyper mobilné či skôr „tuhé“ a svalnaté, ktorými zlepšujeme pohyblivosť chrbtice, udržujeme svalovú rovnováhu. Aby sa kostra dieťaťa normálne vyvíjala je potrebný a nevyhnutný čistý vzduch, zdravá strava a čo najviac svetla.

Text: Marianna Závadná

Diablov plán!

(Pokračovanie z minulého čísla: „Nesmieme ho počúvať!“)

Satan zvolal celosvetové zhromaždenie démonov.

Vo svojom úvodnom prejave povedal: „Nemôžeme ľuďom zabrániť, aby chodili do kostola. Nemôžeme im zabrániť, aby čítali Bibliu a poznávali pravdu. Dokonca im nemôžeme zabrániť ani v tom, aby si vytvorili dôverný vzťah so svojim Spasiteľom. Nechajme ich teda, nech si chodia do kostola. Ale pripravme ich o čas, aby nemali čas budovať si vzťah k Ježišovi Kristovi. Práve toto od vás chcem, povedal diabol: „Zabráňte im v tom, aby boli v kontakte so svojim Spasiteľom, aby po celý deň neudržiavali toto životodarné spojenie!“ Démoni zvolali: „A ako to máme urobiť?“ Diabol odpovedal: „Snažte sa, aby boli stále zaneprázdnení nedôležitými vecami a vymyslite si veľa možností, ako zamestnať ich myseľ.“

„Pokúšajte ich, aby utrúcali, utrúcali a utrúcali, a vypožičiavali si peniaze. Presvedčte ich ženy, aby chodili do práce a trávili tam mnoho času a muži, aby pracovali šesť až sedem dní v týždni, desať až dvanásť hodín denne, aby si mohli dovoliť žiť prázdný život. Zabráňte im tráviť čas s deťmi. Keď sa ich rodiny rozpadnú, nebude už v ich domovoch skoro úniku od pracovného stresu! Pôsobte neustále na ich myseľ, aby nepočuli ten tichý, nenápadný hlas. Zlákajte ich, aby si na cestách neustále púšťali rádio, aby mali doma stále zapnuté televízory, počítače, internet a sociálne siete, a dohliadnite na to, aby v každom obchode a reštaurácii stále vyhrávala svetská hudba a bolo wifi pripojenie. To úplne zamestná ich myseľ a preruší ich spojenie s Kristom.“

Dbajte, aby mali na stolíkoch pri káve množstvo časopisov a novín. Dvadsaťštyri hodín denne útočte na ich mozog správami. Pri šoférovaní ich vyrušujte bilbordami. Naplňte ich e-mailové schránky hlúposťami, katalógmi tovarov, tipovaniami a všelijakými novinami a ponukami zliav a výrobkov, služieb zdarma a falošnými nádejami. V novinách, časopisoch a v televízii stále ukazujte štíhle pekné modelky, aby ich muži začali veriť, že najdôležitejšia je vonkajšia krása a aby začali byť nespokojní so svojimi manželkami. Snažte sa, aby boli manželky príliš navené, aby nemohli poskytnúť mužom to, čo od nich požadujú. Pridajte im k tomu i bolesti hlavy! Keď nedajú svojim manželom potrebnú lásku, začnú si ju hľadať inde. Toto ich rodiny rýchlo rozbije.

Dajte im Santa Clausa, aby ste ich odviekli od vysvetlenia skutočného zmyslu Vianoc ich deťom. Dajte im veľkonočného zajačika, aby nehovorili o Jeho zmŕtvychvstání a moci nad hriechom a smrťou. Vedte ich k tomu, aby boli nespokojní i pri odpočinku. Snažte sa, aby sa z rekreácií vracali vyčerpaní. Zamestnávajú ich, aby nemali čas ísť do prírody a premýšľať o Božom stvorení.

Posielajte ich miesto toho do zábavných parkov, na športové akcie, hry, koncerty a do kina. Hlavne ich stále a stále zamestnávajú!

A keď sa zídu k duchovnému spoločenstvu, navedte ich, aby viedli zbytočné reči a tárali, aby tak odišli domov so zlým svedomím. Naplňte ich život množstvom 'dobrých' vecí, aby nemali čas čerpať silu od Ježiša. Tak budú skoro na všetko sami a kvôli týmto dobrým veciam obetujú svoje zdravie a rodinu. To zaberie! Bude to fungovať!”

Démoni sa pustili horlivo do diela a snažili sa, aby boli ľudia stále viac a viac zamestnaní a uponáhľaní a stále pobiehali sem a tam. Aby mali málo času na svojho Boha a svoje rodiny. Aby nemali čas druhým povedať o tom, že Ježiš má moc zmeniť ich život.

Milí Čtelníci, môžeme si položiť spoločne otázku: Uspel diabol v tomto pláne? Treba popravde povedať, že viaceré veci z tohto plánu sú už skutočnosťou.

Keď tak počúvame o vzťahoch: ten sa rozviedol s tou, tamtá s tamtým, ten žije s tou, tamtá s iným, deti majú s tým a s tou. Chaos a zmätok! Človek je neustále bombardovaný množstvom informácií, len aby nemal čas.

Nikto nemá na nikoho čas. Rodičia nemajú čas na svoje malé deti; dospelé deti nemajú čas na svojich starých rodičov; veriaci nemajú čas na omšu; šofér nemá čas a nervózne stojí v kolóne. Všetci sú nervózni, ak musia čakať v rade na spoveď pred sviatkami, lebo nemajú čas. Lebo treba nakúpiť, lebo treba variť, lebo treba ísť, lebo treba.

Kam sme to došli? Kto nás to vlastne naháňa?! Často chceme viac ako potrebujeme, a práve preto nám chýba čas.

Ľudia, ktorí si vedia uchrániť čas pre seba, žijú rozumne. Čas je predsa dar, vzácny Boží dar.

S darom treba zaobchádzať tak, aby slúžil na osoh, aby človeka potešil.

Mali by sme si preto nájsť čas v rodine na deti, v manželstve na partnera, v tichej chvíli na seba.

Aké je veľmi dôležité, naučiť sa mať čas. Kto dáva čas, dáva lásku. Ak nemáme čas pre seba ani pre iných, nemáme radi ani seba ani iných.

Často cez deň by sme si mali opakovať: „Mám čas.“ Mám čas pre seba, aby som pobudol v modlitbe s Bohom. Mám čas pre svojho manžela - manželku. Mám čas pre svoje deti a ich otázky i zážitky.

Mám čas pre môjho priateľa, ktorý je v zložitej situácii. Mám čas pre ... Mám čas, žijem v prepychu dostatku času, veď žijem pre večnosť. Tak kam sa mám ponáhľať?

Text: Rastislav Nitran

Veľká ryba!

(Predstav si svoj vzťah s Bohom ako potrubie...)

„Ale to všetko je od Boha, ktorý nás skrze Krista zmieril so sebou a zveril nám službu zmierenia. Veď v Kristovi Boh zmieril svet so sebou a nepočítal ľuďom ich hriechy. A nám odovzdal slovo zmierenia. Sme teda Kristovými vyslancami a akoby Boh napomínal skrze nás. V Kristovom mene prosíme: Zmierte sa s Bohom! Toho, ktorý nepoznal hriech, za nás urobil hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou.“ 2 Kor 5, 18-21.

Predstav si svoj vzťah s Bohom ako potrubie, ktoré vás spája. Každý hriech zanesie potrubie špinou, čo postupne zhoršuje komunikáciu. Sviatosťou zmierenia sa potrubie vyčistí a ty môžeš opäť lepšie prijímať Božiu milosť. (Tweetuj s Bohom 3.39)

Stojím v banke. Mám so sebou svoj dlžobný úpis. Prejdem k okienku. Stojí za ním milý muž, s peknou kravatou. Trasiem sa na celom tele, zatiaľ čo on očami prelieta po mojom dlžobnom úpise. Potom sa mu prizná, že svoje dlhy nanešťastie nedokážem zaplatiť. Som v koncoch. A čo urobí muž za okienkom? Pozrie

k nebu, potom sa mi priateľsky zadáva do očí a roztrhá dlžobný úpis, až kým z neho nezostane len márne kúsky. „Nevadí“, povie mi: „Už za Vás zaplatili.“

Presne tak funguje aj spoveď: „Už za Vás zaplatili.“ Ježiš za mňa zaplatil! Áno, je to naozaj nepochopiteľné, ale Boh si pre dvomi tisícami rokov naozaj zobral do hlavy, že za nás zaplatí naše dlhy. Ak nejaká firma zaplatí futbalovému klubu dresy, potom jej šéf automaticky očakáva, že futbalisti budú mať na dresoch meno tejto firmy, urobia jej reklamu a zvýšia zisk. Boh rozmýšľa úplne inak. Boh všetko robí z lásky. Boh je láska. Láska nie je vypočítavá. A už vôbec jej nejde len o vlastné výhody. (YOUCAT: čas na spoveď)

Istý muž, ktorý už veľa rokov nevkráčil do kostola, sa rozhodol ísť na spoveď. Našiel tam otca kapucína. Muž vyznal hriechy a hneď sa pozrel, ako sa kapucín tvári. Potom povedal ďalšie hriechy a tak ďalej. Azakazdým sa pozrel, ako sa kňaz tvári. Kapucín si po každom hriechu mädľil ruky a spokojne si hladkal bradu. Muž sa ho zvedavo

spýtal: „Otče, prečo ste taký spokojný?“

„Už od rána spovedám: prišli samé deti a dobré starenky. Teraz som však chytil „veľkú rybu.“ Mal som dobrý úlovok a preto som spokojný, lebo predtým som chytil len malé rybky.

Treba sa spovedať s dôverou a bez strachu (pápež Ján Pavol I.). Kňaz je mužom, ktorého postavili za okienko života. Boh mu dal moc roztrhať môj dlžobný úpis. Preto je smutné pozorovať mnohých ľudí tam vonku, ako zúfalo pobežia a skúšajú tie najšialenejšie metódy ponúkajúce „uzdravenie“, len aby sa zbavili svojho dlžobného úpisu - namiesto toho, aby zašli za mužom za okienkom a nechali ho ten

úpis roztrhať. (YOUCAT: čas na spoved')

Božie odpustenie je však dôležitejšie než kňaz, ktorému sa spovedáš.

Kňaz, ktorý ťa počúva, to robí namiesto Ježiša. Kňaz je len „uchom,“ ostatné je vedľajšie. Kňaza ani tak nezaujímajú tvoje hriechy, ako skôr odpustenie, ktoré ti môže udeliť v Božom mene! Uvedomuje si, že aj on potrebuje Božie odpustenie. Takže nestrácaj čas hľadaním dokonalého kňaza. Dokonalý je jedine Boh.

Text: Rastislav Nitran

Národná púť k svätým solúnskym bratom Cyrilovi a Metodovi (Mons. ThDr. Ján Babiak SJ, prešovský arcibiskup) (05.07. 2018 – Zdroj homílie: TK KBS - krátené)

Dnes si na nich (Sv. Cyrila a Metoda) zvlášť spomínáme a to najmä preto, lebo cítime, že to s nami nejde dobrým smerom, že nás niekto cudzí chce zvieŕť z pravej cesty. Preto ich prosíme o príhovor u Nebeského Otca, aby nám aj dnes vzbudil slávnych mužov, ktorí by nás správne viedli cez rôzne úskalia dnešného sveta, aby nám predkladali dobré zákony a stali sa skutočnými vodcami nášho ľudu, nášho národa.

Veru, naša krajina potrebuje znovu počuť pevný hlas a mocný príklad vierozvestcov dneška, ale potrebuje aj zodpovedných vodcov v našej krajine, ktorým by bytostne išlo o náš ľud, pre ktorý by boli ochotní namáhať sa a prinášať aj veľké obety, podľa vzoru sv. solúnskych bratov. Takých duchovných i svetských vodcov potrebuje Slovensko, aby sme nemuseli zapierať sami seba, aby nami nikto nemohol manipulovať a nanucovať nám neprijateľné zákony, na úsvite tretieho tisícročia.

Bratia a sestry, zostaňme sami sebou, nedovoľme, aby nám iní nanucovali ako máme žiť, aby nám určovali, aké majú byť naše manželstvá, koľko môžeme mať detí, ako a čo sa majú naše deti v škole učiť, komu a čo máme veriť.

Naši vierozvestcovia boli skutočným svetlom a veľkým prínosom pre našich predkov Slovanov, lebo boli hlásateľmi Pravdy s veľkým P. Priniesli im vieru a kultúru so všetkým čo k tomu patrí. Svojím životom svietili všetkým ľuďom na cestu života tým, že im zvestovali vieru v Ježiša Krista a učili ich podľa tejto viery aj žiť. Formovali ich svedomie a vychovávali ho. A to je veľmi potrebné aj dnes, lebo mnohí ľudia majú svedomie veľmi pokrivené, ba až zdeformované. Veď ako by mohli takto prekrúcať pravdu, ako sa to dnes deje. To, čo bolo morálne, už nie je morálne. To čo bolo nemorálne, už sa stalo morálnym a chcú to vyhlásiť dokonca za normálne. Ale nedajme sa pomýliť. To nie my ľudia určujeme čo je morálne a nemorálne, ale Boh, ktorý zapísal a zakódoval toto poznanie do ľudského srdca a do svedomia človeka. Hoci sa hovorí, že stokrát opakovaná lož sa stane pravdou, nie je to pravda. Nikdy sa pravdou nestane, aj keby ju ľudia odhlasovali v parlamente. Hriech zostane stále hriechom a musíme sa mu vyhýbať a odmietať ho.

Hoci sa dnes mnohí hlásime k odkazu našich vierozvestcov, žiaľ veľmi ľahko sa vraciame späť, do pohanstva. Niektorí do pohanstva teoretického, lebo všetko spochybňujú. Väčšina sa vracia do pohanstva praktického, keď na jednej strane sa hlásime k viere, ale na druhej strane žijeme pohoršujúco, ako ľudia bez viery. Ale keby sme zabudli na výnimochnosť kresťanstva, že sa mu nič na svete nevyrovná. Uvážme si, že my nasledujeme živého Ježiša Krista, Božieho Syna, ktorý zomrel a vstal z mŕtvych, kým všetci ostatní vyznávači iných náboženstiev nasledujú mŕtvych učiteľov. Či nevidíme ten veľký rozdiel?

Nemôžeme žiť svoju vieru anonymne, nemôžeme žiť svoju vieru skryto, ale máme ju vyznávať jasne a presvedčivo, tak ako sv. Cyril a Metod, tak ako naši blahoslavení mučeníci Pavol Peter Gojdič, Vasil Hopko, Metod Dominik Trčka, Zdenka Schelingová, Titus Zeman, alebo aj Anka Kolesárová, ktorá je mučeníčka čistoty. Ježiš povedal:

„Kto mňa vyzná pred ľuďmi, toho aj ja vyznám pred mojím Otcom, ktorý je na nebesiach.“

Pokúsme sa dnes my, biskupi, kňazi, rehoľníci, otcovia, matky, predstavitelia našej krajiny a všetci kresťania uvedomiť si, že Božie slovo, ktoré sa vzťahuje na našich vierozvestcov sa vzťahuje aj na nás. My, ktorí sme z Božej milosti uverili v Krista, sme povolani ohlasovať Ježiša Krista slovom i svojím životom. Robme to s horlivosťou, vytrvalo, využívajúc čas, dary a milosti, ktorými nás obdaroval Boh. To je úloha každého kresťana.

Často sa zamýšľam nad tým, ako sme si i my, kresťania zvykli robiť kompromisy so zlom. Ide o kompromisy, kde sa nemôžeme vyhovárať na to, že ide o nejaké komplikované situácie, v ktorých je veľmi ťažké zorientovať sa. My už robíme kompromisy so zlom aj tam, kde je pravda veľmi jasná, hoci sa ju niektorí snažia zahmlieť. Niekedy mám pocit, že je potrebné, aby prišiel niekto medzi nás, ako to dieťa v Andersenovej rozprávke Cisárovi nové šaty a zakričal: „Veď je nahý!“ zakričal, aká je pravda. Nazvime veci pravým menom, nehrajme sa na moderných, kultúrnych a civilizovaných, a pritom upadáme do nekultúry, do novodobého pohanstva, ktoré už raz bolo v našej krajine vykorinené cyrilo-metodskou misiou. Spamätajte sa, veď upadáme na morálne dno, ktoré ešte nikoho neurobilo šťastným! Spamätajte sa, kým nie je neskoro! Dnes potrebujeme počuť jasný hlas zo strany nás duchovných, ale i svetských predstaviteľov v našej krajine, hlas, ktorý nám presvedčivo ohlásí pravdu.

Nesmie to však byť moralizovanie, že budeme iba poukazovať na všetko zlé čo sa šíri a usadzuje aj v našich srdciach, čo nekriticky preberáme a stotožňujeme sa s tým. Nestačí iba pomenovať problémy a ľudí a žiadať, aby ich odstránili. To by naozaj bolo lacné moralizovanie. Preto Cirkev v každej dobe prichádza najprv s ponukou, ktorá je vždy aktuálnym riešením. Tou ponukou nie je nič, ale Nieкто – živá osoba – Ježiš Kristus a jeho spásenosné dielo. Kristus, ktorého ohlasovali aj sv. Cyril a Metod, Ježiš, ktorý má s každým z nás plán lásky – aby sme mali život, a to naveky.

Cirkev vždy ponúka radostnú zvesť – Božie slovo, ktoré je trvácnejšie ako všetko ostatné, Božie slovo, ktoré má moc aj uskutočniť to, čo ohlasuje. Je však potrebné, aby sme neboli na toto slovo hluchí. Hovorím to predovšetkým na adresu nás kresťanov, lebo naša viera je z počúvania a z ohlasovania Božieho slova. Ale dovoľím si to adresovať aj tým, ktorí dostali moc vytvárať a prijímať zákony. Aké čisté svedomie potrebujú mať zákonodarcovia, aby nekonali svojvoľne, podľa svojich predstáv, alebo predstáv niekoho, ale aby rešpektovali hlas svojho svedomia. A ak ide o veriacich ľudí, aby stále znova mali pred očami Božie slovo: „Boha treba viac poslúchať ako ľudí... Aby ste sa neocitli v boji proti Bohu!“ (Sk, 5, 29, 39).

Za naše skutky budeme zodpovední nielen pred Pánom Bohom, ale aj pred generáciami, ktoré prídu po nás. Zachovajme im krásnu a zdravú krajinu, a otcov a matky s čistými srdcami! Svätí Cyril a Metod, prosťte Boha za nás hriešnych! Amen.

PRED ŠTYRIDSIATIMI ROKMI

Rok 1978 bol tretím rokom šiestej päťročnice, jeho charakter tvorili významné vnútroštátne podujatia a výročia. V jeho priebehu sme si pripomenuli 30. výročie víťazstva nášho pracujúceho ľudu nad reakčnými silami vo februári roku 1948, 10. výročie internacionálnej bratskej pomoci Sovietskeho zväzu a socialistických krajín, ktorá pomohla odvrátiť závažné nebezpečenstvo, hroziace nášmu socializmu. 40. výročie mníchovského diktátu, ktorý viedol k strate našej samostatnosti. 60. výročie vzniku samostatného Československého štátu i 10. výročie federatívneho štátoprávneho usporiadania našej krajiny. Bol to rok, v ktorom vstúpil do histórie kozmonautiky aj československý občan - kozmonaut kapitán našej armády Vladimír Remek pri spoločnom lete so sovietskym kozmonautom Alexejom Gubarevom. Stalo sa tak 2. marca 1978 o 16:00 hodine, 28 minúte SEČ na kozmickej lodi Sojuz 28. V rámci programu Interkosmos bola dňa 14.XI.1978 vypustená čl. umelá družica Magion. Rok 1978 priniesol pokračujúcu aktivizáciu celého nášho politického systému. I za sťažených vonkajších ekonomických podmienok a zložitých prírodných podmienok sa naše národné hospodárstvo úspešne rozvíja. Spoločenský produkt a národný dôchodok sa zvýšil o 4,5%, priemyselná výroba vzrástla o 5,3%, stavebná o 6,1% a poľnohospodárska o 2,7%. Tridsať rokov socialistickej výstavby vošlo do našich dejín ako obdobie najväčších revolučných premien a nebývalého vzostupu hospodárstva, vzdelávania i kultúry našej krajiny a jeho ľudu. Z vládnych návštev zahraničných delegácií treba osobitne spomenúť návštevu sovietskej delegácie koncom mája v našej vlasti, ktorú viedol generálny tajomník UV - KSSZ a predseda Prezídia Najvyššieho sovietu Leonid Iljič Brežnev.

Počasie

Extrémny počasie v našej oblasti sa v roku 1978 prejavovali rôznym spôsobom. Najväčšie výkyvy mala teplota vzduchu a vodné zrážky. Január bol ako celok teplejší a suchší, priam chýbala snehová

pokryvka. Vo februári, ktorý bol tiež suchší, sa častejšie prejavoval chladnejší ráz počasia a občasné sneženie. Teploty cez deň sa pohybovali okolo nuly. Marec bol teplejší ale suchý, s občasnými dažďami a vetrom. Apríl bol chladnejší a vlhký. Pre chladné počasie sa oneskorili jarne práce a spomalil sa rast a vývoj vegetácie. Dňa 23.IV. bola prvá jarňá búrka. Koncom mája a začiatkom júna vystúpili teploty až na 25 i 26 °C. Dňa 5. VI. bola silná búrka, padal kamenec, ktorá spôsobila záplavy najmä v dolnej časti obce. Vrtošivé počasie v júni a čiastočne i v júli spomalilo dozrievanie obilja. Zo 7. na 8. augusta bola u nás tropická noc s teplotou až 20 °C. Začiatkom septembra boli teploty 19 až 22°C. V októbri bolo babie leto asi 10 dní s prechodným návratom tepla. November bol chladnejší suchý s častými hmlami. Dňa 27. XI. napadlo asi 20 cm snehu, ktorý spôsobil záveje. Cez Vianoce bolo teplejšie, sneh sa roztopil, pršalo a všade bolo plno blata.

Popis obce

Podľa prijatého volebného programu NF a celoročného záväzku sa v roku 1978 uskutočnili rôzne práce na výstavbe a skrášľovaní obce. V mesiaci máji sa začalo s rekonštrukciou cesty Nová doba na ktorej sa preinvestovalo 501 000 Kčs. Boli vyasfaltované komunikácie v Partizánskej ulici, celé Námestie 1. mája, príjazdová cesta na ihrisko TJ a cesta okolo školského ihriska. V mesiaci september sa uskutočnil výber stanoviska pre družstevnú bytovku JRD, s výstavbou ktorej sa začalo na jeseň.

Obyvateľstvo

V roku 1978 sa narodilo 52 detí a zomrelo 36 občanov. Počet obyvateľov bol 2 641. Do obce sa prisťahovalo 38 občanov a 64 sa odsťahovalo. Manželstvo uzavrelo 30 párov. Občianske preukazy žiakom ZDŠ boli slávnostne vydané dňa 11. mája v obradnej sieni MNV.

Prepis je zachovaný v pôvodnej úprave a pravopise. Je krátky.

Kronikár: Jaroslav Cisár

NÁVŠTEVA Z MORAVY

• S Čejkovičanmi v Piešťanoch.

Neuplynul ani polrok a my sme sa opäť stretli s našimi priateľmi z kraja dobrého vína – so seniormi z Čejkovic. Už skoro ráno sa vydali na cestu, aby v ranných hodinách mohli vystúpiť na pôde našej obce. My sme ich už netrpezlivo očakávali a po srdečnom víťaní sme ich pohostili teplými raňajkami i uvítacím príhovorom nášho pána starostu Ing. Petra Radošinského. Času bolo málo, lebo deň bol nabitý programom, ktorý sme pre nich pripravili. A tak sme nasadli do autobusu a vyčtyli sme sa na cestu do Piešťan, aby spoznali naše okresné mesto a zároveň svetoznáme kúpele. Návšteva balneologického múzeu ich veľmi zaujala. Tu sa dozvedeli aj o vykopávkach z Čhtelnice, o ktorých ich pútavo informovala

sprievodkyňa. Očarili ich krásne slovenské vyšívané kroje, ktoré boli bohato zastúpené jednotlivými regiónmi, či množstvo termálnych prameňov, ktoré vyvierajú na Slovensku – názorná ukážka na mape. Veľa sa dozvedeli o rodine Winterovej, ktorá zmenila charakter kúpeľného mesta Piešťany na nepoznanie. Stali sa z nich svetoznáme kúpele na liečbu ochorení pohybového ústrojenstva. Aby nebolo všetko len v rovine teoretickej, vonku nás už čakala sprievodkyňa, ktorá nás previedla mestom i kúpeľným ostrovom. Opustili sme malebné kúpeľné mestečko s vinúcou sa modrou stuhou najdlhšej slovenskej rieky Váh a vrátili sme sa do osviežujúceho prostredia pivníc chcelníckeho kaštieľa. Tu už bol pripravený obed a niečo sladké ku kávičke. Po oddychu a družnej debate prichádza na rad prehliadka zrekonštruovaných častí kaštieľa. Po jej skončení nasledovala krátka prechádzka obcou a návšteva kostola Najsvätejšej Trojice na námestí. O histórii obce i kostolíkovo informoval prítomných Dávid Kimerling, ktorého dopĺňal miestny kňaz PaedDr. Rastislav Nitran. Sprístupnená bola aj krypta pod kostolom. Iba na skok od kostola to bolo do miestnej pálenice, kde moravských vinárov privítal Marián Hlaváč, odborník

na „spracovanie“ kvasu. Nezostalo však len pri slovách – na rad prišla aj koštovka produktov. To sa už blížil čas večere. Všetci sa zišli v pivnici kaštieľa a po dobrom gulášiku prišiel na rad aj spev a hudba. O spestrenie večera sa postarala naša Klenovanka a skupina Relax. Možno by sa bolo tancovalo až do rána, no hostia mali za sebou náročný deň a pred sebou ešte dlhú cestu. Nedalo sa nič robiť, museli sme sa rozlúčiť. My skôr narodení stále nostalgicky spomínáme na spoločný štát Čechov a Slovákov a aj to vo svojom poďakovaní, okrem iného, spomenula predsedníčka Klubu seniorov v Čejkovičiach Ilona Lorencová: „*Za sebe musím říct, že při hymně Nad Tatrou sa blýska mně stále chytí za srdíčko. Mezi našimi státy přetrvává krásné přátelství, sme spolu propletení a zůstane to tak i v budoucnu!*“

Skončil náš druhý spoločný deň, ale pevne veríme, že tieto stretnutia budú pokračovať a ďalej sa bude utužovať naše priateľstvo!

Na záver treba poďakovať výboru ZO JDS v Čhtelnici za organizáciu tohto náročného podujatia a všetkým členom, ktorí neváhali obetovať svoj čas a usilovne pracovali na úspešnom zvládnutí tejto akcie.

Text : Viera Jamnická

Foto: Jozef Mesák

Ako vyzerala Erdödyovská kaplnka v kaštieli v Chtelnici?

Vo východnom pavilóne (bašte) kaštieľa v Chtelnici sa nachádzala kaplnka Sv. Kríža. Slúžila k bohoslužbám a modlitbám vlastníkom panstva - Erdödyovcom, neskôr Pálffyovcom, ako i správcom ich panstva a služobníctvu. Mnohí si pamätáme kaplnku ako sušiareň ovocia. Za provizórnu oponou - múrmi zo sadrokartónu, sa po dlhé roky ukrývali zvyšky oltára, rám z oltárneho obrazu, ako i oratórium. Tie sa podarili objaviť práve počas rekonštrukcie kaštieľa v roku 2015.

Z pôvodného inventáru kaplnky sa nezachovalo takmer nič. Avšak vďaka pozorným očiам a precíznosti vizitátorov máme k dispozícii opis toho, ako kaplnka vyzerala. Nájdeme ho v kanonických vizitáciách mestečka Chtelnice. Prvý a hádam aj jej najprecíznejší obraz nám sprostredkoval vizitátor - pomocný biskup ostríhomskej arcidiecézy Georgius Richvaldszky, ktorý navštívil kaplnku počas svojej vizitácie tunajšej farnosti v roku 1777. Bolo to len osem rokov po tom, ako dal Ján Nepomuk Erdödy, kaplnku vybudovať.

„Kaplnka sa nachádza v jednej z bášť kaštieľa, na okraji mestečka, postavená z trvácných materiálov, v roku 1769 na náklady miestneho zemepána. Strecha je pokrytá krytinou, dlážka štvorcovými „mramorovými“ dlaždicami, nemá vežu, ani zvonnicu, avšak má zvon vážiaci približne 30 libier (funtov), je posvätený a upevnený pri okne. Sanktuárium je spojené s lodou kaplnky. Je tu jediný oltár,

murovaný a mramorovaný (pokrytý imitáciou mramoru, štukolustrom). Na oltári sa nachádza na plátne namaľovaný obraz Ukrižovaného Pána (Crucifix) s postavami Blahoslavennej panny Márie – Matky bolestnej, Sv. Jána Evanjelistu a Márie Magdalény. Dve bočné sochy Sv. Jozefa a Sv. Anny sú z kameňa a sú alabastrovej farby. Svätostánok (tabernaculum) má dekoráciu z dreva, pozlátenú, so 6 pevne upevnenými drevenými tiež pozlátenými svietnikmi. V svätostánku sa neuchováva sviatosť oltára – eucharistia, a to i napriek zasväteniu kaplnke Povýšeniu Kríža, eucharistia sa v ňom nachádza zriedkavo. Má taktiež dvere nepoškodené, štyri prenosné stoličky pre asistujúcich a je tiež vybavená farebnou, tak isto prenosnou katedrou. Na chóre sa nenachádza nič, vedľa neho je prominentné panské oratórium. V jednom z bočných okien na chóre tiež receptaculum (odkladací priestor) pre hudobníkov. Uchováva sa tu prenosný organ „positiv“ (positivum) s ďalšími vecami potrebnými pre chór. V tejto kaplnke sa nenachádza žiadna krypta. Celková dĺžka kaplnky sú 4 siah, šírka 2 a pol siah, výška 4 a pol siah. Kaplnka má 6 okien, dve zo strany spodného nádvorja (platea) sú chránené železnými mrežami a má jednu dobre chrániacu (bezpečnú) bránu. Má tiež sakristiu, ktorá je avšak veľmi vlhká, je tu skriňa z tvrdého dreva, jeden z dvoch stolov (mensii) je z jedle, je opatrená jedným oknom. „Sacra supplex“ kaplnky alebo liturgické a eucharistické predmety, ktorú uchováva kontroluje a stráži vo svojom repositoriū zemepán.

Táto kaplnka je verejná, požehnaná terajším farárom v roku 1769, dňa 3. mája, s právom odpustkov (indulgentie), udeľované sú na sviatok Sv. Kríža na sedem rokov. Postavená na náklady zemepána a požehnaná. Patrón ju tak opravuje ako i udržiava. V tejto kaplnke je zvykom vysluhovať pre pána sviatosti a celebrowať sv. omše týždenne, raz v utorok a sobotu, tak ako je dohodnuté vo fundácii, (evidovanou) pod leterou BB. V tejto kaplnke zatiaľ nie je prechovávaná žiadna relikvia alebo telo svätca, ani zázračný obraz.“

pokračovanie v ďalšom čísle
Text a foto: Mgr. Ivana Kvetánová

Zoznam predmetov v Kaplnke Ukrižovania podľa kanonickej vizitácie:

- Monštrancia, striebro, pozlátené (Ostensorium Argenteum inauratum) - 1 ks
- Relikviár (stenzórium) s relikviou Najsvätejšieho Kríža (Ostensorium aliud argenteum in quo Particula S. ae Crucis asservatur) zo striebra - 1 ks
- Lampa, strieborná (Lampas argentea) - 1 ks
- Pacifikál, striebro (Pacifical argenteum) - 1 ks
- Kadidelnica (turibulum), navikula (lodka) a lyžička, striebro (Turribulum cum Navicula et Cochleari argenteum) - 1ks
- Kanvičky s podnosom (miskou, táckou) a zvončekom, striebro (Urceoli cum petenula, et campanula argentei) - 2ks
- Ďalšie kanvičky s podnosom - 2 ks (Urceoli alii cum patenula strannei) - 2ks
- Mosadzné tintinabulum (tintinnabulum) alebo zvonček upevnený pod liturgickým baldachýnom (Tintinabulum ex aurichalco) - 1ks
- Cibórium, striebro, pozlátené (Ciborium argenteum inauratum) - 1 ks
- Strieborný kríž s dreveným podstavcom (Crucifixus argenteus cum substaculo ligneo) - 1 ks
- Slávnostná kazula (Casulae festives) - 4 ks
- Kazula ferálna (Casulae quotidianae) - 2 ks
- Bežná čierna kazula (Casula nigra ordinaria) - 1 ks
- Pluviály (Pluvialia) - 2ks
- Dalmatiky (Dalmatica) - 4ks
- Infula (Infula) - 2 ks (Dva pásy látky na zadnej strane mitry, zvyčajne dekoratívne zdobené)
- Liturgický baldachýn na procesie - hodvábný žltej farby, so žrdami (Baldachinum sericeum flavi coloris cum apparamentis) - 1 ks
- Hodvábné liturgické vankúše (Pulvilli ad Aram Sericei) - 6ks
- Ďalšie bežné vankúše (Alii ordinarii pulvilli) - 2ks
- Misále, jeden nový a ďalší v horšom stave, tretí misál pre zomrelých (Missalia: unum novum aliud detritum, tertium de Requiem (defunctorum)
- Kropenička (aspersorium a aspergil) na svätenú vodu, medená (Infrumentum pro deferenda aqua benedicta ex stanno) - 1ks
- Slávnostná alba s humerálom (Alba festiva cum suis humeralibus) - 2ks
- Alba bežná spolu s humerálom (Ordinaria aque cum humeralibus) - 2ks
- Alba pre františkánov spolu s vlastným humerálom (Pro Franciscanis cum suo humerali) - 1ks
- Rocheta (Rocheta) - 2ks
- Oltárny obrus, plachta (Mappa pro Ara) - 3ks
- Korporály (Corporalia) - 7ks
- Purifikatorium (Purificatoria) - 9ks
- Hodvábné velum na cibórium (Tegumonta sericea pro Ciborio) - 2ks
- Lavabo (Manutergia) - 2ks
- Ozdobný pás – na čelnú stranu oltára (strophiola pro ara) - 2 ks
- Tegumentum (tegimentum) na zakrytie oltára z blankytnej látky (Tegumentum pro Ara tegenda ex materia carulea) - 1ks

Vedecká konferencia k 400. výročiu založenia
Katarínky
17. november 2018
Kaštieľ Chtelnica

Leto v Chtelnici

Hudba bez hraníc. Foto: Ingrid Kičinová

Leto bolo v Chtelnici plné kultúrnych zážitkov, ktorých centrom bol najmä kaštieľ, ktorého areál nám prináša mnohé možnosti využitia priestorov na rôzne typy podujatí.

Tento rok sa park stal dejiskom lukostreleckého turnaja „Svätoplukov šíp“, na ktorom sa zúčastnili aj návštevníci z Nemecka, či Čiech. Podujatie „Jánska vatra“ priniesla radosť nielen dospelým, ale aj deťom, ktoré sa mohli vyšantiť na veľkom nafukovacom hrade. Tiež sme radi, že sa STO Chtelnica opäť podarilo zorganizovať tradičné

„Letné kino“, ktoré sa v oba dni konalo v pivniciach kaštieľa kvôli chladnému počasiu. Na nádvorí chtelnického kaštieľa sa toto leto udiala aj zaujímavá súťaž vo varení gulášu, na ktorom súťažilo deväť tímov a medzi nimi boli aj družstvá z okolitých obcí. V septembri sa ešte uskutočnilo podujatie „Hudba bez hraníc“ a výstava exotického vtáctva.

Leto sa nám však skončilo a bodku za ním dalo profesionálne dámske sláčikové kvarteto koncertom v kaplnke v kaštieli.

-red-

Jánska vatra. Foto: Archív obce

Gulášfest. Foto: Karin Rechtoríková

Rozhovor s chtelnickým rodákom Jozefom Putterom

Prinášame Vám druhú časť rozhovoru s chtelnickým rodákom.

Ako prebiehal Váš život po odchode z Chtelnice?

Po skončení základnej školy v r. 1976 viedla moja cesta za vzdelaním do Bratislavy, kde som sa pripravoval v odbore mechaniky elektronických zariadení na prácu v atómovej elektrárni Jaslovské Bohunice. Po ukončení štúdia sa však situácia v atómovej elektrárni skomplikovala, neponúkli nám odpovedajúce pracovné zaradenie a preto som riešil otázku ako a kde ďalej. Snaha o získanie odborného vzdelania ma priviedla do Liptovského Mikuláša, kde som najskôr na vojenskej strednej škole získal maturitu a následne v r. 1985 na Vysokej vojenskej technickej škole vojenskoškolské elektrotechnické vzdelanie. Mojou študijnou špecializáciou boli navigačné systémy rakiet. Po skončení vysokej školy som už ako dôstojník nastúpil k útvaru protivzdušnej obrany do Karvinej, kde som si založil rodinu. V r. 1987 sme sa s manželkou Karenou presťahovali do Liptovského Mikuláša a neskôr do Závažnej Poruby kde sme si postavili rodinný dom.

Prečo ste si ako profesiu určili práve prácu v ozbrojených silách?

Ako každý mladý človek i ja som sa v určitom veku rozhodol pre konkrétnu profesiu či odborné zameranie. Pre armádu som sa rozhodol ako 18-ročný. Rozhodovanie to nebolo ľahké, úspech v štúdiu či v praktickom vojenskom živote nebol zaručený a bol pre mňa veľkou výzvou. Túto profesiu som si

vybral hlavne z dôvodu naplnenia mojich ambícií študovať a vzdelávať sa v oblasti elektroniky. Pozitívny vzťah k armáde a uniforme sa vytváral časom. Svoje rozhodnutie ani po rokoch neľutujem napriek tomu, že som už 13 rokov v zálohe a zastávam post rektora vojenskej akadémie predurčený pre dvojviedzičkového generála. Kariéra v ozbrojených silách mi dala možnosť mnohému sa naučiť, mnohé poznať. Poznal som mnoho výborných kolegov a získal mnoho priateľov, pomerne veľa som cestoval a nejaký čas som strávil v zahraničí.

Vyučujete na Akadémii ozbrojených síl, ste dokonca rektorom, čo nám povie o dnešných študentoch, správnejšie kadetoch?

Každá generácia má tendenciu kriticky sa vyjadrovať k mladšej generácii. Odpoveď na uvedenú otázku je jednoduchá – deti, mládež, či študenti sú takí, akých sme si ich my sami vychovali a pravdou tiež je, že na ich výchovu vplyva prostredie v ktorom vyrastajú. Preto i naši kadeti a kadetky sú iní ako sme boli my, menej preferujú technické vzdelávanie, viac sa zaujímajú o manažérske a humanitné disciplíny, jazyky. Naši kadeti a kadetky majú pevný denný režim, pracovný deň začínajú budičkom o 5,30 hod. a rozcvičkou, od 8,00 hod. majú výučbu alebo výcvik a pravidelne sa zúčastňujú zimných a letných výcvikových sústreďení. Naposledy mali zimný výcvik vo výcvikovom priestore pri Kamenici nad Cirochou. Bol som ich navštíviť, počas cvičenia panovali veľmi tvrdé poveternostné podmienky – zima, vietor, mraz. Ani jeden z nich sa nesťažoval napriek tomu,

že toho mali zjavne dosť a čo je hlavné – držali krok so svojimi francúzskymi a českými kolegami, ktorí cvičili s nimi. Ale aby som ich neprechválil, občas musím zvýšiť hlas a využiť svoju disciplinárnu právomoc – sú to mladí ľudia, s ktorými treba pracovať trpezlivo. Určitým problémom je klesajúci záujem o službu mladej generácie v armáde. Pred 8-10 rokmi sme mali na 65 miest v prvom ročníku takmer tisíc záujemcov, dnes máme na 130 miest v prvom ročníku cca 450 uchádzačov o štúdium, pričom náročné lekárske, psychodiagnostické a fyzické preverky väčšinu uchádzačov vyradia.

Naša posledná otázka iste očakávaná, navštevujete našu obec? Kedy ste naposledy navštívili Chtelnicu?

Chtelnicu navštevujem nepravdepodobne, tak ako mi to pracovné povinnosti či práca okolo domu dovoľuje. Naposledy to bolo v mesiaci máj, dokonca dvakrát. Dôvodom na návštevu je samozrejme stretnutie s mamou, sestrami a ich rodinami, prípadne väčšinou náhodné, ale vždy milé stretnutia s príbuznými. Najmilšie sú stretnutia s najmladšou generáciou našej rodiny, ktorá sa pomaly rozrastá. V blízkej dobe očakávame návštevu našich príbuzných z Chtelnice na Liptove – starší syn postavil v neďalekých Smrečanoch rodinný dom a čaká nás tzv. rodná kolaudácia a všetci sa na stretnutie tešíme.

Záverom mi prosím ešte raz dovoľte pozdraviť všetkých Chtelníčanov, popriať všetkým pevné zdravie, úspech a veľa síl pri zveľadovaní našej obce.

-red-

ČO ROBIŤ, ABY STE SA VYHLI ZRÁŽKE S DIVOU ZVEROU?

Jeseň a zima je obdobím, kedy možno na cestách vo zvýšenej miere stretnúť migrujúcu zver. Prečítajte si nasledujúcich niekoľko rád a typov ako sa vyvarovať zrážke s ňou.

Aj vám sa zdá, že sa lesná zver za posledné obdobie premnožila? Čoraz častejšie ich vidáte pri cestách? Dokonca aj tam, kde ste ich v minulosti nevidali? Máte pravdu, niektoré druhy sú premnožené, napr. jelene, diviaky, medvede. V roku 2007 sa na Slovensku ulovilo 25 000 ks diviakov a o 10 rokov neskôr v poľovnej sezóne 2017 sa ulovilo už 70 000 ks. Časť pravdy majú aj odborníci, ktorí tvrdia, že to my ich vytlačáme z ich prirodzeného revíru. Rozširovaním miest a obcí, výstavbou nových usadlostí, priemyselných parkov, nákupných centier a pod. im neustále uberáme z ich prirodzenej životného priestoru. Cestnou infraštruktúrou im tento priestor ešte delíme. Výsledkom sú tisíce zrazených zvierat, poškodené autá a neraz aj ujmy na zdraví posádky áut. Z toho dôvodu opatrnosti na cestách nie je nikdy dosť a skúsení vodiči sa preto, pozorujúc okolie, snažia predvídať a myslieť aj za druhých. Na niektorých miestach však treba venovať zvýšenú pozornosť nielen iným účastníkom premávky, ostatným autám, chodcom, cyklistom, ale aj voľne žijúcim zvieratám, ktoré môžu náhle vybehnúť na cestu napríklad pri hľadaní potravy, počas ruje a pod. Nebezpečenstvo stretu s divou zverou sa zvyšuje práve v tomto období, od konca jesene, a trvá počas celej zimy až do apríla. Najväčšie riziko je po zotmení až do východu slnka, kedy je zver najaktívnejšia. Sú ako nočné tieň. Mihnú sa tmou a neraz ich žiaľ zaregistrujete až v poslednej chvíli. Nevieime presne koľko lesnej zveri zahynie na cestách Slovenska, pretože polícia nehody eviduje, ale nevykazuje samostatnú štatistiku. Podľa odhadu Slovenskej poľovníckej komory je to ročne viac ako desať tisíc kusov. Zrážka so zverou je pomerne častá poistná udalosť len poisťovňa Allianz- Slovenská poisťovňa má ročne cca 2 200 poistných udalostí. Štatistiky hodnotiace následky takýchto havárií sú pritom vážnou výstrahou. Až okolo 10 percent z nich totiž skončilo s ťažkým zranením posádky auta a žiaľ nechýbajú ani tie, pri ktorých prišlo k úmrtiu. Najviac škôd po zrážke so zverou je

evidovaných v okresoch Trnava, Malacky, Nitra, Levice a Košice – okolie.

Ako sa nebezpečenstvu zrážky s divou zverou vyvarovať? V prvom rade je potrebné rešpektovať značky, ktoré na zvieratá upozorňujú. Na rizikových miestach je bezpodmienečne nutné znížiť rýchlosť, pozorne sledovať oba okraje cesty a zároveň sa držať bližšie ku stredu cesty tak, aby smerom ku pravej krajnici vznikla čo najväčšia bezpečnostná rezerva. Najvhodnejšia reakcia vodiča, ktorému sa v ceste objaví zvierat je začať brzdiť a v najhoršom prípade treba počítať s nárazom do zvierat.

Ako zareagovať, ak sa zvierat na okraji cesty objaví? Nespúšťajte ho z očí, neustále ho sledujte, spomaľte, podľa možnosti a priebežne niekoľkokrát zatrúbte. Väčšina zvierat je jasom reflektorov oslepených a ostáva pritom stáť na mieste, takže ak ich stlmíte, zvýšite pravdepodobnosť, že sa dá na útek. Buďte ale nanajvýš opatrní, málokto zvierat chodí samo, takže okrem neho môžu byť na blízku aj ďalšie.

Čo je bezpečnejšie, vyhýbať sa alebo riskovať zrážku? Na také rozhodnutie sú k dispozícii iba milisekundy. Pri malých zvieratách, ako sú zajace, lišky, mačky, bažanti je vyhýbanie riskantnejšie než stret s nimi, zvlášť, ak je povrch cesty mokrá, prípadne zasnežená. Riziko vzrastá hlavne na cestách s obojsmernou prevádzkou, alebo ak sú popri nich stromy. Vyhýbavý manéver je zväčša nebezpečnejší než zrážka aj pri väčších zvieratách ako je napríklad srnec, diviak. Viac než polovicu havárií zavini srnčia zver, ďaleko za nimi sú jelene a diviaky. Vážnejšie riziko predstavuje len jelenia zver. Ak už je zrážka so zvieratom neodvratná, najlepšou reakciou je naplno brzdiť a zároveň pevne držať volant, aby si vozidlo v čo najväčšej miere zachovalo smerovú stabilitu. Následky zrážky zhoršuje rýchlosť jazdy. Napríklad ak do 17 kilogramov vážiaceho srnca narazí auto idúce rýchlosťou 50 km/hod. pôsobí naň, akoby mal 430 kg. Pri rýchlosti 70 km/hod. sa efekt zvyšuje až na 850 kg. Ak zrazí auto idúce rýchlosťou 60 km/hod. diviaka, pôsobí naň, akoby mal váhu 3 500 kg.

Čo robiť v prípade, ak už došlo k nehode? Niekedy sa žiaľ, aj napriek maximálnej opatrnosti stretu so zvieratom zabrániť nepodarí.

Toto sú najdôležitejšie typy ako sa zachovať:

1. Okamžite po zrážke zastavte na bezpečnom mieste, zapnite všetky štyri smerovky a zabezpečte miesto výstražným trojuholníkom, aby ste ostatným vodičom dali jasne najavo, že sa niečo stalo.

2. Ak je zvierat zranené, nikdy sa ho nedotýkajte. Namiesto toho si od neho radšej držte odstup tak, aby jeho stres nebol ešte väčší a Vám nespôsobil zranenie napr. nohou, paroží.

3. Ak zvierat pri zrážke zahynulo, odťahnite

ho na kraj cesty, aby do neho nenabúrali ostatní vodiči. V žiadnom prípade ho ale neberte so sebou - to by bolo považované za pytláctvo a to je trestný čin.

4. Uhynuté zvierat chytajte iba v rukaviciach (napr. z lekárničky), pretože Vám pri tom môže hroziť nebezpečná nákaza, napríklad besnota.

5. Zaisťte si dôkazy pre poisťovňu, hoci na túto udalosť sa nevzťahuje zákonná poisťka, ale len havarijná. Ak je to možné, spravte si z miesta nehody fotodokumentáciu a zapíšte si kontaktné údaje na prípadných svedkov.

6. Aj keď neuprítate škodu informujte políciu, nakoľko zrážka zvierat spadá do kategórie nehôd nezavinených vodičom, preto vodič nedostane pokutu. Polícia kontaktuje zástupcu užívateľa poľovného revíru, pretože ten má právo nakladať s ranenou prípadne uhynutou zverou.

Rada na záver: Dnes je na trhu dostupných niekoľko odplašovačov zvierat, ktoré pri jazde vydávajú tóny pod prahom počuteľnosti. Mne sa osvedčila SONIC ANIMAL REPELLER (viď. foto) je to vynikajúca vzduchová píšťala, ktorá sa aktivuje pri rýchlosti nad 35 km/hod. s dosahom cca 400 m. Vytvorí ultrazvuk nepríjemný pre sluch zvierat, ktorý upozorní divú zver, že prechádzate s vozidlom a tým pomáha predchádzať nehodám. Zvieratá sú nepredvídateľné, ale keď počujú uvedený zvuk tak sa snažia z jeho dosahu vzdialiť. Výrobok bol testovaný v oblastiach s vysokou hustotou zveri s 98 % úspešnosťou, je samočistiaci ľahko sa inštaluje na vozidlo v priebehu pár sekúnd. Kupujem ho v Maďarsku a jedno balenie 2ks stojí necelých 7 Eur. Ja aj niekoľko mojich známych ho používame dlhé roky a nikto z nás nemal odvtedy stret so zverou. Za dobu používania som videl min. 16 krát, ako k ceste utekajúca zver na vzdialenosť 150 až 300 m sa otočila a bežala preč od auta. Reagovali na to zajace, lišky, srnčie, vysoká aj diviaky. V skutočnosti žiadne takéto ani podobné zariadenia negarantujú, že nestretnete zvierat na ceste.

Najlepšou radou je jazdiť obozretnejšie v kritickom období a kritických úsekoch o niečo pomalšie a tým zvýšite bezpečnosť pre seba aj spolucestujúcich a vyhnete sa zbytočným nepríjemnostiam.

Text a foto: Ivan Cisár

• SONIC ANIMAL REPELLER pripevnený na aute.

KLUB REGIONÁLNEHO UMENIA A HISTÓRIE V CHTELNICI VÁS POZÝVA NA VÝSTAVU

DÔLEŽITÉ TELEFÓNNE ČÍSLA

PORUCHOVÉ LINKY

Elektrina – 0800 111 567

Voda - 033/596 61 94

Plyn - 0850 111 727

Káblovka - 0902 441 588

Tiesňové volanie - 112

OBEČNÝ ÚRAD

033/779 41 25, 033/779 42 05

0901 910 009

Po 7.30 - 12.00 13.00 - 16.00

Ut 7.30 - 12.00 13.00 - 16.00

St 7.30 - 12.00 13.00 - 17.30

Št **nestránkový deň**

Pi 7.30 - 12.00 13.00 - 14.30

OBEČNÝ PODNIK SLUŽIEB

033/779 42 02

POŠTA Čhtelnica

033/779 41 38

Po 7.30 - 11.30 13.00 - 15.00

Ut 7.30 - 11.30 13.00 - 15.00

St 7.30 - 11.30 13.00 - 17.00

Št 7.30 - 11.30 13.00 - 15.00

Pi 7.30 - 11.30 13.00 - 15.00

LEKÁREŇ

033/779 42 60

AMBULANCIA VŠEOBECNÉHO

LEKÁRA

MUDr. Lucia Gajdošová

033/779 41 18 - **od 13.00 do 14.00**

ambulanciachtelnica@gmail.com

AMBULANCIA PRE DETI

A DORAST s. r. o.

MUDr. Marta Hermanová

033/779 42 11, 0908 718 813

ZBERNÝ DVOR

pondelok, streda 15.00 - 17.00

sobota 10.00 - 13.00

JÁN HUSÁR REFLECTION

Documentary photographer

13.10. - 2.12.2018

MALOKARPATSKÁ GALÉRIA - KAŠTIEL ČHTELNICA

slávnostné otvorenie výstavy bude
v sobotu 13.10.2018 o 17:00 hod.

zároveň vás pozývame na besedu
s Jánom Husárom, ktorá bude
v nedeľu 14.10.2018 o 16:00 hod.
v priestoroch Malokarpatskej galérie

Rekonštrukcia západného pavilónu - záverečná etapa

V apríli 2018 vypracovala Obec Čhtelnica žiadosť o dotáciu na záverečnú etapu rekonštrukcie západného pavilónu. Žiadosť zahŕňala reštaurovanie zachovaných vchodových dverí a zárubne na západnom pavilóne, nákup materiálu na ošetrovanie fasád a omietok, farbu a reštaurovanie pôvodného historického dreveného schodiska pavilónu. Projekt Obce Čhtelnica s názvom Rekonštrukcia západného pavilónu – záverečná etapa bol vybraný na podporu v grantovom programe Obce bližšie k vám 2018 a výška podpory z Nadácie Slovenskej sporiteľne je 6 000 eur.

V septembri 2018 prebiehali dokončovacie práce na reštaurovaní zachovaných dverí a zárubní a historické schodisko bude dokončené v priebehu jesene 2018.

Projekt: Rekonštrukcia západného pavilónu – záverečná etapa je finančne podporený Nadáciou Slovenskej sporiteľne.

